

EUROPSKA UNIJA

EUROPSKI PARLAMENT

VIJEĆE

**Bruxelles, 28. travnja 2021.
(OR. en)**

**2018/0231 (COD)
LEX 2075**

PE-CONS 18/21

**COMPET 242
MI 244
IND 85
CONSOM 89
JUSTCIV 58
AGRI 172
AGRIFIN 42
VETER 26
AGRILEG 74**

**SAN 212
DENLEG 19
PHYTOSAN 9
SEMENCES 16
STATIS 16
ECOFIN 336
CADREFIN 168
CODEC 517**

**UREDBA EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA O USPOSTAVI PROGRAMA ZA
UNUTARNJE TRŽIŠTE, KONKURENTNOST PODUZEĆA, UKLJUČUJUĆI MALA I
SREDNJA PODUZEĆA, PODRUČJE BILJA, ŽIVOTINJA, HRANE I HRANE ZA ŽIVOTINJE
TE EUROPSKU STATISTIKU (PROGRAM JEDINSTVENOG TRŽIŠTA) I O STAVLJANJU
IZVAN SNAGE UREDABA (EU) BR. 99/2013, (EU) BR. 1287/2013, (EU) BR. 254/2014 I
(EU) BR. 652/2014**

UREDBA (EU) 2021/...
EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 28. travnja 2021.

**o uspostavi programa za unutarnje tržište, konkurentnost poduzeća,
uključujući mala i srednja poduzeća, područje bilja, životinja, hrane i hrane za životinje
te europsku statistiku (Program jedinstvenog tržišta) i o stavljanju izvan snage uredaba
(EU) br. 99/2013, (EU) br. 1287/2013, (EU) br. 254/2014 i (EU) br. 652/2014**

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 43. stavak 2.,
članak 114., članak 168. stavak 4. točku (b) te članak 173. i članak 338.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija²,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom³,

¹ SL C 62, 15.2.2019., str. 40.

² SL C 86, 7.3.2019., str. 259.

³ Stajalište Europskog parlamenta od 12. veljače 2019. (još nije objavljeno u Službenom listu) i stajalište Vijeća u prvom čitanju od 13. travnja 2021. (još nije objavljeno u Službenom listu). Stajalište Europskog parlamenta od ... (još nije objavljeno u Službenom listu).

budući da:

- (1) Unutarnje tržište jedan je od temelja Unije. Od svojega početka ono je važan doprinositelj rastu, konkurentnosti i zapošljavanju te bi svi građani i poduzeća trebali i dalje jednako uživati njegove pogodnosti. Stvorilo je nove prilike i ekonomije razmjera za poduzeća Unije, osobito mikropoduzeća te mala i srednja poduzeća (MSP-ovi), te ojačalo njihovu industrijsku konkurentnost. Unutarnje tržište doprinijelo je otvaranju radnih mjesta i ponudilo veći izbor proizvoda i usluga visoke kvalitete po nižim cijenama za potrošače. Ono je i dalje pokretač stvaranja integriranijeg tržišta i jačeg, uravnoteženijeg i pravednijeg gospodarstva. Jedno je od glavnih postignuća Unije i njezina najveća snaga u sve globaliziranijem svijetu te osnovni element za postizanje zelene i digitalne transformacije prema održivom gospodarstvu kako bi se odgovorilo na sve veće pritiske zbog klimatskih promjena.
- (2) Unutarnje tržište mora se stalno prilagođavati brzo promjenjivom okružju digitalne revolucije i globalizacije. Novo doba digitalnih inovacija i dalje pruža prilike za poduzeća i pojedince, stvara nove proizvode, usluge, procese i poslovne modele te prilike za učinkovitu izradu visokokvalitetne statistike. Jednako tako predstavlja izazov za donošenje i provedbu propisa te zaštitu i sigurnost potrošača.

- (3) Znatan dio prava Unije podupire funkcioniranje unutarnjeg tržišta. To se posebno odnosi na konkurentnost, normizaciju, uzajamno priznavanje, ocjenjivanje sukladnosti, zaštitu potrošača i nadzor tržišta. Također se sastoji od pravila koja se odnose na poslovne, trgovačke i financijske transakcije, na područje bilja, životinja, hrane i hrane za životinje, na izradu europske statistike i na promicanje poštenog tržišnog natjecanja. Taj znatan dio prava Unije predviđa jednake uvjete koji su ključni za funkcioniranje unutarnjeg tržišta od kojih potrošači i poduzeća imaju koristi.
- (4) Međutim, i dalje su prisutne diskriminirajuće, neopravdane ili nerazmjerne prepreke pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta te se pojavljuju nove smetnje. Donošenje pravila samo je prvi korak, a njihovo je provođenje jednako važno. Trenutačni izazovi povezani s provedbom postojećih pravila, prepreke slobodnom kretanju robe i usluga te niske razine prekogranične javne nabave ograničavaju mogućnosti poduzećima i potrošačima. Uklanjanje takvih prepreka u konačnici je pitanje povjerenja građana u Uniju, kao i u njezinu sposobnost postizanja rezultata i njezinu sposobnost stvaranja radnih mjesta i rasta uz zaštitu javnog interesa.

- (5) Prethodno su postojali zasebni programi za djelovanje Unije u području konkurentnosti poduzeća, posebice MSP-ova, zaštite potrošača, kupaca i krajnjih korisnika u području financijskih usluga, oblikovanja politika u području financijskih usluga te području bilja, životinja, hrane i hrane za životinje. Neke dodatne aktivnosti financirale su se izravno u okviru proračunskih linija za unutarnje tržište. Potrebno je pojednostavniti i iskoristiti sinergije između različitih djelovanja i osigurati prilagodljiviji, transparentniji, jednostavniji i brže izmjenjiv okvir za financiranje aktivnosti kojima se nastoji postići održivo unutarnje tržište koje dobro funkcionira. Stoga bi trebalo uspostaviti novi program kojim se povezuju aktivnosti koje su se ranije financirale u okviru tih drugih programa i ostalih relevantnih proračunskih linija. U taj program trebale bi se uključiti i nove inicijative čiji je cilj poboljšati funkcioniranje unutarnjeg tržišta, istodobno izbjegavajući udvostručavanje povezanih programa i djelovanja Unije.

- (6) Razvoj, proizvodnja i diseminacija europske statistike na temelju Uredbe (EZ) br. 223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća¹ podlijegali su posebnom europskom statističkom programu koji je uspostavljen Uredbom (EU) br. 99/2013 Europskog parlamenta i Vijeća². Kako bi se održao kontinuitet proizvodnje i diseminacije europske statistike, novi bi program trebao uključivati i aktivnosti obuhvaćene prethodnim europskim statističkim programom, pružanjem okvira za razvoj, proizvodnju i diseminaciju europske statistike na temelju Uredbe (EZ) br. 223/2009. Novim programom trebao bi se uspostaviti financijski okvir za europsku statistiku za pružanje visokokvalitetne, usporedive i pouzdane europske statistike kako bi se poduprla izrada, provedba, praćenje i evaluacija svih politika Unije. Stručna neovisnost potreban je preduvjet za razvoj, proizvodnju i diseminaciju europske statistike.

¹ Uredba (EZ) br. 223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. o europskoj statistici i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ, Euratom) br. 1101/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o dostavi povjerljivih statističkih podataka Statističkom uredu Europskih zajednica, Uredbe Vijeća (EZ) br. 322/97 o statistici Zajednice i Odluke Vijeća 89/382/EEZ, Euratom o osnivanju Odbora za statistički program Europskih zajednica (SL L 87, 31.3.2009., str. 164.).

² Uredba (EU) br. 99/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2013. o europskome statističkom programu od 2013. do 2017. (SL L 39, 9.2.2013., str. 12.).

- (7) Stoga je primjereno uspostaviti program za poboljšanje funkcioniranja unutarnjeg tržišta, konkurentnosti i održivosti poduzeća, posebno MSP-ova, normizaciju, nadzor tržišta i zaštitu potrošača, za područje bilja, životinja, hrane i hrane za životinje te za europsku statistiku (Program jedinstvenog tržišta) („Program”). Program bi trebalo uspostaviti na razdoblje od sedam godina kako bi se njegovo trajanje uskladilo s trajanjem višegodišnjeg financijskog okvira za godine od 2021. do 2027. utvrđenog u Uredbi Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093¹.

¹ Uredba Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093 od 17. prosinca 2020. kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.-2027. (SL L 433I, 22.12.2020., str. 11.).

- (8) Programom bi trebalo pružiti potporu oblikovanju, provedbi i izvršavanju zakonodavstva Unije koje podupire pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Njime bi trebalo pružiti potporu stvaranju odgovarajućih uvjeta za osnaživanje svih sudionika unutarnjeg tržišta, uključujući poduzeća, građane, uključujući potrošače, te zaposlenike, civilno društvo i javna tijela. U tu svrhu, Program bi trebao biti usmjeren na promicanje konkurentnosti, izgradnje kapaciteta i održivosti poduzeća, a posebno MSP-ova, uključujući one koji posluju u sektoru turizma. Održivost poduzeća važna je za održavanje njihove dugoročne konkurentnosti i doprinosi prijelazu prema Uniji koja je više gospodarski, okolišno i socijalno održiva, što bi trebalo ići ukorak s digitalizacijom i uključivanjem u održive poslovne prakse. Programom bi trebalo pružiti potporu i izvršavanju pravila zaštite i sigurnosti potrošača. Njime bi se trebalo i podizati svijest poduzeća i pojedinaca o njihovim pravima pružajući im prave alate, odgovarajuće informacije i pomoć kako bi donosili utemeljene odluke i ojačali svoje sudjelovanje u donošenju politika Unije. Nadalje, Program bi trebao biti usmjeren na jačanje regulatorne i administrativne suradnje, posebno programima obuke, razmjenom najboljih praksi i izgradnjom baza znanja i kompetencija, uključujući korištenje strateškom javnom nabavom. Programom bi trebalo težiti i pružanju potpore razvoju visokokvalitetnih normi i pravila Unije te međunarodnih normi i pravila, među ostalim uz sveobuhvatnu uključenost dionika, čime se podupire provedba zakonodavstva Unije.

To bi trebalo obuhvaćati područje financijskog izvještavanja i revizije, čime se doprinosi transparentnosti i dobrom funkcioniranju tržišta kapitala Unije te jačanju zaštite ulagatelja. Cilj Programa trebao bi biti i pružanje potpore provedbi i izvršavanju zakonodavstva Unije kojim se osigurava visoka razina zdravlja ljudi, životinja i bilja, zaštita dobrobiti ljudi i životinja, sigurnost hrane i hrane za životinje, uz istodobno poštovanje načelâ održivog razvoja i osiguravanje visoke razine zaštite potrošača. Osim toga, Programom bi trebalo pružiti potporu proizvodnji visokokvalitetne europske statistike koja je u skladu sa statističkim načelima utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 223/2009 i dodatno razrađenima u Kodeksu prakse europske statistike.

- (9) Modernim unutarnjim tržištem, koje se temelji na načelima pravednosti, transparentnosti i uzajamnog povjerenja, promiče se tržišno natjecanje te od njega imaju koristi potrošači, poduzeća i zaposlenici. Bolja upotreba unutarnjeg tržišta usluga koje se stalno razvija trebala bi pomoći poduzećima Unije u stvaranju radnih mjesta i rastu preko granica, ponudi većeg izbora usluga po boljim cijenama i održavanju visokih standarda za potrošače i radnike. Kako bi se to postiglo, Program bi trebao doprinijeti boljem praćenju promjena na unutarnjem tržištu, kao i utvrđivanju i uklanjanju preostalih diskriminirajućih, neopravdanih ili nerazmjernih prepreka te osiguravanju regulatornog okvira koji može prihvatiti sve oblike inovacija, uključujući novi tehnološki razvoj i procese, poslovne modele inovacija usluga, modele suradnje i socijalne ekonomije, socijalne inovacije i netehnološke inovacije.

- (10) Regulatorne prepreke na unutarnjem tržištu uklonjene su za mnoge industrijske proizvode s pomoću mehanizama za sprečavanje i donošenja zajedničkih pravila te, ako takva pravila Unije ne postoje, s pomoću načela uzajamnog priznavanja. U područjima za koje ne postoji zakonodavstvo Unije primjenjuje se načelo uzajamnog priznavanja rezultat kojeg je da za robu koja je zakonito stavljena na tržište u jednoj državi članici postoji pravo slobode kretanja i ona se može prodavati u drugoj državi članici. Ako druga država članica ima temelja da se protivi stavljanju robe na tržište, ona smije postaviti ograničenje, pod uvjetom da takvo ograničenje nije diskriminirajuće, da je opravdano legitimnim ciljevima od javnog interesa kako je utvrđeno u članku 36. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU-a) ili priznato u sudskoj praksi Suda Europske unije kao prevladavajući razlog javnog interesa, i da je proporcionalno cilju koji se nastoji ostvariti. Zbog neodgovarajuće primjene načela uzajamnog priznavanja, koja se sastoji na primjer od nametanja neopravdanih ili nerazmjernih ograničenja, trgovačkim je društvima teško ući na tržišta u drugim državama članicama. Tako gospodarstvo u cjelini propušta prilike, unatoč tome što je tržišna integracija u području trgovine robom dosegla zavidnu razinu. Očekuje se da će se donošenjem Uredbe (EU) br. 2019/515 Europskog parlamenta i Vijeća¹ gospodarske koristi u tom području povećati. Program bi stoga trebao biti usmjeren na poboljšanje primjene načela uzajamnog priznavanja u području robe, ostvarivanjem njegova punog potencijala. Trebao bi također biti usmjeren na smanjenje količine nezakonite i nesukladne robe koja ulazi na tržište, s pomoću ciljanog podizanja svijesti i osposobljavanja, potpore kontaktnim točkama za proizvode iz Uredbe (EU) 2019/515 i bolje suradnje među nadležnim tijelima za uzajamno priznavanje.

¹ Uredba (EU) 2019/515 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. ožujka 2019. o uzajamnom priznavanju robe koja se zakonito stavlja na tržište u drugoj državi članici i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 764/2008 (SL L 91, 29.3.2019., str. 1.).

- (11) Novi regulatorni izazovi te izazovi u pogledu provedbe zakonodavstva odnose se na brzo promjenjivo okruženje digitalne revolucije te su u vezi s pitanjima kao što su kibersigurnost, zaštita podataka i privatnost, internet stvari ili umjetna inteligencija i u pogledu etičkih standarda. Stroga pravila o sigurnosti proizvoda i jasnoća u pogledu odgovornosti ključni su kako bi se osiguralo da građani Unije, uključujući potrošače i poduzeća, mogu ostvariti koristi od odgovarajuće zaštite u slučaju nastanka štete. Programom bi stoga trebalo doprinijeti brzom prilagodbi i boljoj provedbi Unijina sustava odgovornosti za proizvode kojim se potiču inovacije te istodobno zajamčiti sigurnost i zaštitu korisnika.
- (12) Stavljanje na tržište proizvoda koji nisu u skladu s pravom Unije, uključujući proizvode uvezene iz trećih zemalja, ugrožava građane Unije, uključujući potrošače kao i ostale krajnje korisnike. Gospodarski subjekti koji prodaju sukladne proizvode tradicionalnim ili elektroničkim sredstvima suočavaju se s narušenim tržišnim natjecanjem zbog onih koji ne poštuju pravila zbog nedostatka znanja, namjerno kako bi ostvarili konkurentsku prednost ili kao rezultat fragmentiranosti nadzora tržišta u cijeloj Uniji. Tijela za nadzor tržišta često nemaju dovoljno sredstava i ograničena su nacionalnim granicama, dok poduzetnici trguju na razini Unije ili čak na globalnoj razini. Konkretno, u slučaju e-trgovine tijela za nadzor tržišta imaju velike poteškoće pri praćenju nesukladnih proizvoda uvezenih iz trećih zemalja radi utvrđivanja odgovornih gospodarskih subjekata unutar njihove nadležnosti.

Također imaju velike poteškoće u provedbi procjena rizika i ispitivanja zbog nemogućnosti fizičkog pristupa proizvodima. Program bi stoga trebao težiti jačanju sukladnosti proizvoda podizanjem svijesti o primjenjivim pravilima Unije o sigurnosti proizvoda, jačanjem provjera sukladnosti u skladu s Uredbom (EU) 2019/1020 Europskog parlamenta i Vijeća¹ i promicanjem tješnje prekogranične suradnje među provedbenim tijelima. Programom bi ujedno trebalo doprinijeti konsolidaciji postojećeg okvira za aktivnosti nadzora tržišta, poticati zajednička djelovanja tijela za nadzor tržišta iz različitih država članica, poboljšati razmjenu informacija te promicati konvergenciju i bližu integraciju aktivnosti nadzora tržišta. Programom bi se to posebno trebalo postići osiguravanjem stroge provedbe novih zahtjeva uvedenih Uredbom (EU) 2019/1020 kako bi se spriječila prodaja nesukladnih proizvoda potrošačima i drugim krajnjim korisnicima. Programom bi stoga trebalo ojačati kapacitet tijela za nadzor tržišta u cijeloj Uniji, doprinijeti većoj homogenosti u provedbi pravila među državama članicama i omogućiti državama članicama da imaju jednake koristi od unutarnjeg tržišta u pogledu gospodarskog rasta i održivosti.

¹ Uredba (EU) 2019/1020 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o nadzoru tržišta i sukladnosti proizvoda i o izmjeni Direktive 2004/42/EZ i uredbi (EZ) br. 765/2008 i (EU) br. 305/2011 (SL L 169, 25.6.2019., str. 1.).

- (13) Iako u ovaj Program nisu uključeni ciljevi i djelovanja kojima se podupire zaštita prava intelektualnog vlasništva, trebalo bi ipak imati na umu da krivotvoreni proizvodi često nisu u skladu sa zahtjevima utvrđenima u zakonodavstvu Unije o sigurnosti proizvoda i zaštiti potrošača te predstavljaju rizik za zdravlje i sigurnost potrošača, posebno kada se takvi proizvodi kupuju na internetu. Programom bi se stoga trebale povećati sinergije s drugim programima Unije u području zaštite prava intelektualnog vlasništva, posebno s instrumentom namijenjenim opremi za carinske provjere, koji je uspostavljen na temelju uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi instrumenta za financijsku potporu namijenjenu opremi za carinske provjere u okviru Fonda za integrirano upravljanje granicama.

- (14) Kako bi se olakšala usklađenost kategorija usklađenih proizvoda s većim rizikom koji oni predstavljaju, Unija je uspostavila sustav akreditacije tijela za ocjenjivanje sukladnosti, kojim se provjerava njihova stručnost, nepristranost i neovisnost. Ključno je da su tijela za ocjenjivanje sukladnosti pouzdana i kompetentna jer provjeravaju ispunjavaju li proizvodi zahtjeve sigurnosti prije stavljanja na tržište. Trenutačno je najveći izazov osigurati da sustav akreditacije ide ukorak s najnovijim dostignućima i da se primjenjuje jednako strogo u cijeloj Uniji. Programom bi stoga trebalo podupirati mjere kojima se osigurava da tijela za ocjenjivanje sukladnosti i dalje ispunjavaju regulatorne zahtjeve kao što su nepristranost i neovisnost, posebno primjenom akreditacije. Jednako tako, Programom bi trebalo podupirati mjere za poboljšanje europskog sustava akreditacije, posebno u novim područjima politike, podupiranjem Europske suradnje za akreditaciju iz Uredbe (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća¹.
- (15) S obzirom na to da s razvojem internetskih usluga u području trgovine i području usluga putovanja potrošačka tržišta ne poznaju granice, važno je osigurati da potrošači koji borave u Uniji mogu imati jednako visoku razinu zaštite pri uvozu robe i usluga gospodarskih subjekata sa sjedištem u trećim zemljama, među ostalim i kada se prodaju na internetu. Stoga bi trebalo biti moguće da se Programom, prema potrebi, pruži potpora suradnji s relevantnim tijelima koja se nalaze u trećim zemljama, na primjer u pogledu razmjene informacija o nesukladnim proizvodima.

¹ Uredba (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o utvrđivanju zahtjeva za akreditaciju i za nadzor tržišta u odnosu na stavljanje proizvoda na tržište i o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 339/93 (SL L 218, 13.8.2008., str. 30.).

- (16) Javna tijela koriste javnu nabavu kako bi osigurala dobru vrijednost za utrošeni javni novac i doprinijela inovativnijem, održivijem, uključivijem i konkurentnijem unutarnjem tržištu. To uključuje primjenu kriterija evaluacije kojima se utvrđuje ekonomski najpovoljnija ponuda, ali i najpovoljnija ponuda za najveću javnu vrijednost pri dodjeli ugovora u skladu s „najboljim omjerom cijene i kvalitete”. Ako je to u skladu s primjenjivim pravom Unije, trebalo bi uzeti u obzir okolišne aspekte, aspekte poštene trgovine i socijalne aspekte te bi, za velike infrastrukturne projekte, trebalo promicati podjele natječaja u grupe. Direktivama 2014/23/EU¹, 2014/24/EU² i 2014/25/EU³ Europskog parlamenta i Vijeća osigurava se pravni okvir za integraciju i djelotvorno funkcioniranje tržišta javne nabave koja predstavljaju 14 % bruto domaćeg proizvoda Unije, u korist javnih tijela, poduzeća i građana, uključujući potrošače. Pravilno provedena pravila o javnoj nabavi ključan su alat za jačanje unutarnjeg tržišta i poticanje rasta poduzeća u Uniji i radnih mjesta u Uniji. Programom bi stoga trebalo podupirati mjere za osiguravanje šire primjene strateške javne nabave, profesionalizaciju javnih kupaca, olakšavanje i poboljšanje pristupa tržištima javne nabave za MSP-ove, osobito putem savjetodavnih usluga i obuke, povećanja transparentnosti, cjelovitosti i boljih podataka, jačanja digitalne transformacije javne nabave i promicanja zajedničke javne nabave, putem jačanja partnerskog pristupa s državama članicama, poboljšanja prikupljanja i analize podataka, među ostalim, razvojem namjenskih informatičkih alata, kao i osiguravanjem potpore razmjeni iskustava i dobrih praksi, upućivanja na europske i međunarodne norme, pružanja smjernica, ustrajanja na povoljnim trgovinskim sporazumima, jačanja suradnje među nacionalnim tijelima i pokretanja pilot-projekata.

¹ Direktiva 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o dodjeli ugovorâ o koncesiji (SL L 94, 28.3.2014., str. 1.).

² Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 65.).

³ Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 243.).

- (17) Kako bi se ispunili ciljevi Programa i kako bi se građanima i poduzećima olakšao život, potrebno je uspostaviti visokokvalitetne javne službe usmjerene na korisnika koje su sve više digitalizirane i u potpunosti pristupačne. Također je potrebno potaknuti napore u području e-uprave i e-vlade uz istodobno osiguravanje odgovarajuće zaštite podataka i privatnosti. To znači da će se javne uprave morati uključiti u zajedničko stvaranje tih javnih usluga s građanima i poduzećima. Osim toga, stalno i postojano povećanje prekograničnih aktivnosti na unutarnjem tržištu zahtijeva dostupnost ažuriranih, točnih i lako razumljivih informacija o pravima poduzeća i građana. To znači da bi trebalo prikazati pojednostavljene informacije kojima se objašnjavaju administrativne formalnosti. Usto, pružanje pravnih savjeta i pomoć pri rješavanju problema koji se pojavljuju na nacionalnoj razini su ključni. Nadalje, potrebno je poduprijeti javna tijela u njihovim naporima za ostvarivanjem tih ciljeva, primjerice povezivanjem nacionalnih uprava na jednostavan i učinkovit način te pružanjem informacija i olakšavanjem razmjene informacija kojima se objašnjava kako unutarnje tržište funkcionira u praksi. Postojeći alati za upravljanje unutarnjim tržištem već imaju važnu ulogu u tom pogledu te bi njihovu kvalitetu, vidljivost, transparentnost i pouzdanost trebalo dodatno unaprijediti. Programom bi stoga trebalo podupirati sljedeća postojeća sredstva za upravljanje unutarnjim tržištem: portal Vaša Europa koji bi trebao postati okosnica budućeg jedinstvenog digitalnog pristupnika, službu Vaša Europa – Savjeti, mrežu SOLVIT, Informacijski sustav unutarnjeg tržišta i pregled rezultata jedinstvenog tržišta.

- (18) Programom bi trebalo podupirati razvoj regulatornog okvira Unije u području prava trgovačkih društava i korporativnog upravljanja te ugovornog prava kako bi se povećala učinkovitost i konkurentnost poduzeća, osobito MSP-ova, uz istodobno pružanje zaštite dionicima na koje utječe poslovanje poduzeća, te u cilju odgovaranja na nove izazove politika. Njime bi se trebala osigurati i odgovarajuća evaluacija, provedba i izvršavanje relevantne pravne stečevine, informiranje i pomoć dionicima te promicanje razmjene informacija u tom području. Programom bi trebalo dodatno podupirati inicijative Komisije u podupiranju jasnog i dobro prilagođenog pravnog okvira za gospodarstvo temeljeno na podacima i inovacije. Te su inicijative potrebne kako bi se povećala pravna sigurnost u pogledu ugovornih i izvanugovornih obveza, posebno u pogledu odgovornosti, sigurnosti, etike i privatnosti u kontekstu tehnologija u nastajanju, kao što su internet stvari, umjetna inteligencija, robotika i 3D tisak. Cilj Programa trebalo bi biti poticanje razvoja poslovanja temeljenog na podacima jer će takvo poslovanje biti odlučujući faktor za uspješnost gospodarstva Unije u globalnom tržišnom natjecanju.
- (19) Programom bi usto trebalo promicati da države članice ispravno i potpuno provode i primjenjuju pravni okvir Unije za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma te razvoj budućih politika za rješavanje novih izazova u tim područjima. Njime bi se trebale podupirati i relevantne aktivnosti međunarodnih organizacija od europskog interesa, kao što su Odbor stručnjaka za ocjenu mjera protiv pranja novca i financiranja terorizma u Vijeću Europe.

- (20) Cilj provedbe i razvoja unutarnjeg tržišta u području financijskih usluga, financijske stabilnosti i unije tržišta kapitala, uključujući održivo financiranje, uvelike ovisi o mjerama politike koje Unija poduzima i koje se temelje na dokazima. Kako bi se postigao taj cilj, Komisija bi trebala imati aktivnu ulogu postizanju tog cilja stalnim praćenjem financijskih tržišta i financijske stabilnosti, procjenama provedbe zakonodavstva Unije u državama članicama i evaluaciji primjerenosti postojećeg zakonodavstva te, kad se pojave novi rizici, utvrđivanju mogućih područja djelovanja, sve to uz stalno sudjelovanje dionika tijekom cijelog ciklusa politike. Takve se aktivnosti oslanjaju na izradu analiza, studija, materijala za osposobljavanje, istraživanja, ocjenjivanja sukladnosti, evaluacija i visokokvalitetne statistike te ih podupiru IT sustavi i komunikacijski alati.
- (21) UFEU uključuje sustav pravila kojim se osigurava nenarušavanje tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu. Programom bi trebalo doprinijeti politici Unije o tržišnom natjecanju, među ostalim poboljšanjem i jačanjem suradnje s mrežama i s nacionalnim tijelima i sudovima te jačanjem međunarodne suradnje, kao i osiguravanjem priopćavanja i objašnjavanja prava, koristi i obveza politike Unije o tržišnom natjecanju široj skupini dionika. Programom bi trebalo pomoći i u poboljšanju analize i procjene razvoja tržišta, među ostalim primjenom sektorskih istraga i drugih alata za istraživanje tržišta te sustavnom razmjenom informacija i najboljih praksi unutar Europske mreže za tržišno natjecanje. Time bi trebalo doprinijeti poštenom tržišnom natjecanju i jednakim uvjetima za sve, pa i na globalnoj razini, te osnažiti poduzeća, osobito MSP-ove, i potrošače da iskoriste prednosti unutarnjeg tržišta.

- (22) Program je posebno potreban za rješavanje radikalnih posljedica za tržišno natjecanje i funkcioniranje unutarnjeg tržišta koje su rezultat trenutačne zelene i digitalne tranzicije gospodarstva i poslovnog okružja, osobito eksponencijalnog rasta i upotrebe podataka, uzimajući u obzir sve veći pristup umjetnoj inteligenciji, algoritmima velikih podataka i drugim informatičkim alatima te stručno znanje društava. Osim toga, od ključne je važnosti da se Programom podupiru mreže te potiče šira i dublja suradnja s tijelima država članica i njihovim sudovima, s obzirom na to da nenarušeno tržišno natjecanje i funkcioniranje unutarnjeg tržišta uvelike ovise o djelovanju tih subjekata. S obzirom na posebnu ulogu politike tržišnog natjecanja u sprečavanju šteta na unutarnjem tržištu koje su rezultat protutržišnog ponašanja izvan granica Unije, Programom bi, prema potrebi, trebalo podupirati i suradnju s tijelima trećih zemalja. Konačno, potrebno je proširiti aktivnosti informiranja kako bi se građanima i poduzećima omogućilo da iskoriste sve prednosti poštenog tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu. Time bi se trebala poduprijeti nastojanja da se građanima Unije bolje pokažu koristi politike tržišnog natjecanja Unije, među ostalim suradnjom sa skupinama civilnog društva i relevantnim dionicima. Očekuje se da će u provedbi dijela Programa koji se odnosi na tržišno natjecanje biti potrebna fleksibilnost kako bi se odgovorilo na nove potrebe na koje utječu dinamične i brze promjene uvjeta tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu čiji je ritam i opseg teško procijeniti. To se prvenstveno odnosi na promjene povezane s digitalizacijom, umjetnom inteligencijom, algoritmima, velikim podacima, kibersigurnosti i forenzičkom tehnologijom.

- (23) Jačanje konkurentnosti i održivosti poduzeća Unije uz istodobno osiguravanje djelotvornih jednakih uvjeta te otvorenog i konkurentnog unutarnjeg tržišta od najveće je važnosti. MSP-ovi su pokretači gospodarstva Unije. Oni čine 99,8 % svih poduzeća u Uniji, pružaju dvije trećine radnih mjesta i znatno doprinose stvaranju novih kvalitetnih radnih mjesta u svim sektorima s regionalnom i lokalnom dimenzijom, a time i stvaranju socijalne kohezije. MSP-ovi su ključni za modernizaciju industrije te zelenu i digitalnu transformaciju gospodarstva, uključujući postizanje klimatske neutralnosti. Programom bi stoga trebalo podupirati njihove napore za povećanje učinkovitosti resursa i razvoj visokokvalitetnih proizvoda i usluga prihvatljivih za okoliš. Programom bi se na taj način trebalo doprinijeti i povećanju konkurentnosti MSP-ova na globalnom tržištu.

- (24) MSP-ovi dijele zajedničke izazove koji ne utječu na veća poduzeća u jednakoj mjeri. Ti zajednički izazovi obuhvaćaju dobivanje sredstava, zapošljavanje kvalificirane radne snage, smanjenja njihova administrativnog opterećenja, prihvaćanje kreativnosti i inovacija, među ostalim putem javne nabave, te pristup globalnim tržištima i lancima vrijednosti kako bi razvili svoje aktivnosti internacionalizacije. Programom bi trebalo razmjerno rješavati takve tržišne nedostatke, ali ne i neopravdano narušavati tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu. Programom bi u obzir trebalo uzeti i posebne potrebe specifičnih vrsta MSP-ova, kao što su mikropoduzeća, MSP-ovi koji se bave uslugama i MSP-ovi koji se bave obrtničkim djelatnostima, kao i MSP-ovi koji se sastoje od samozaposlenih osoba, članova slobodnih zanimanja i poduzeća socijalne ekonomije. Poduzeća socijalne ekonomije u Uniji uključuju različite vrste poduzeća i subjekata iz područja socijalne ekonomije, kao što su zadruge, uzajamna društva, neprofitne udruge, zaklade, socijalna poduzeća i drugi oblici poduzeća. Budući da su prvenstveno usmjereni na stvaranje zajedničke vrijednosti i socijalnog učinka za ljude, a ne na ostvarivanje dobiti, oni mogu djelovati kao pokretači socijalnih inovacija, transparentnog upravljanja i solidarnosti, ponovnim ulaganjem većine svoje dobiti ili viškova u svoje ciljeve. Pozornost bi također trebalo posvetiti posebnim potrebama potencijalnih novih poduzetnika, kao što su mladi poduzetnici i žene poduzetnice, starije osobe i osobe s invaliditetom.

- (25) Programom bi trebalo uzeti u obzir MSP-ove kako su definirani u Preporuci Komisije 2003/361/EZ¹. Prilikom primjene ove Uredbe Komisija bi se u pogledu MSP-ova trebala savjetovati sa svim relevantnim dionicima, među ostalim javnim i privatnim organizacijama koje predstavljaju MSP-ove i organizacijama država članica za promicanje trgovine.
- (26) Programom bi trebalo podržati i promicati inovacijsku kulturu razvojem industrijskih ekosustava kojima se potiče stvaranje novoosnovanih poduzeća i rast MSP-ova, usredotočujući se na sve MSP-ove koji se mogu nositi s izazovima zelene i digitalne tranzicije te sve konkurentnijeg i ubrzanijeg okružja. Programom bi trebalo podupirati postupak primjene inovacija promicanjem novih kolaborativnih poslovnih modela, umrežavanja i dijeljenja znanja i resursa, među ostalim u europskim partnerstvima klastera i organizacijama poslovnih mreža.
- (27) Prilikom uspostave programâ rada za pružanje potpore MSP-ovima u obzir bi trebalo uzeti strateške odredbe strategije za MSP-ove i Akta o malom poduzetništvu te kontekst u kojem posluju MSP-ovi, kao je opisano u pregledu uspješnosti MSP-ova. Trebalo bi obratiti pozornost i na mreže izaslanika MSP-ova.

¹ Preporuka Komisije 2003/361/EZ od 6. svibnja 2003. o definiciji mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća (SL L 124, 20.5.2003., str. 36.).

- (28) Mnogi problemi konkurentnosti Unije uključuju poteškoće koje MSP-ovi imaju u pristupu financiranju. Te se poteškoće pojavljuju jer je MSP-ovima teško dokazati kreditnu sposobnost te nemaju dovoljno sredstava kao osiguranje za zajmodavce (tj. kolateralu/jamstava) ili jer nisu upoznati s mehanizmima potpore njihovim djelatnostima koji već postoje na razini Unije, nacionalnoj ili lokalnoj razini. Dodatni izazovi u području financiranja uzrokovani su potrebom MSP-ova da ostanu konkurentni sudjelovanjem, među ostalim u aktivnostima primjene inovacija, digitalizacije i internacionalizacije, kao i u usavršavanju i prekvalificiranju svoje radne snage. Ograničeni pristup financiranju negativno utječe na stope stvaranja, rasta i preživljavanja poduzeća te na spremnost novih poduzetnika da preuzmu održiva poduzeća u kontekstu nasljeđivanja poduzeća.
- (29) Nedostatak vještina glavna je prepreka rastu poduzeća u Uniji. Kako bi se potaknulo poduzetništvo u Uniji i podržao rast MSP-ova i njihova digitalna i zelena tranzicija, Programom bi trebalo MSP-ovima olakšati pristup vještinama i programima mentorstva te ih promicati, posebno razvoj tehnoloških, poduzetničkih i upravljačkih vještina. Pritom bi se Komisija trebala uskladiti s inicijativama poduzetima u okviru drugih programa Unije te nacionalnih i regionalnih programa kako bi se povećale sinergije i izbjeglo udvostručavanje.

- (30) Kako bi se prevladali tržišni neuspjesi i osiguralo da MSP-ovi, uključujući novoosnovana poduzeća i rastuća poduzeća, zadrže svoju ulogu temelja konkurentnosti gospodarstva Unije, MSP-ovima je potrebna dodatna potpora u obliku dužničkih i vlasničkih instrumenata uspostavljenih u okviru sastavnice politike koja se odnosi na MSP-ove, fonda InvestEU uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća¹. Instrument kreditnog jamstva za zajmove, uspostavljen Uredbom (EU) br. 1287/2013 Europskog parlamenta i Vijeća², ima dokazanu dodanu vrijednost i očekuje se da će dati pozitivan doprinos za najmanje 500 000 MSP-ova. Više pozornosti moglo bi se posvetiti povećanju svijesti potencijalnih korisnika o dostupnosti programa InvestEU za MSP-ove.
- (31) Djelovanjima u okviru Programa trebalo bi težiti postizanju ciljeva politike ne samo putem bespovratnih sredstava, već i olakšavanjem pristupa financijskim instrumentima i proračunskim jamstvima uspostavljenim u okviru sastavnice politike koja se odnosi na MSP-ove, fonda InvestEU, te bi trebalo poboljšati sinergije s drugim programima Unije. Sva djelovanja trebala bi imati jasnu dodanu vrijednost Unije.

¹ Uredba (EU) 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. ožujka 2021. o uspostavi programa InvestEU i o izmjeni Uredbe (EU) 2015/1017 (SL L 107, 26.3.2021., str. 30.).

² Uredba (EU) br. 1287/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o uspostavi Programa za konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća (COSME) (2014. – 2020.) i o stavljanju izvan snage Odluke br. 1639/2006/EZ (SL L 347, 20.12.2013., str. 33.).

- (32) Programom bi trebalo pružati djelotvornu potporu MSP-ovima tijekom njihova životnog ciklusa, od pružanja pomoći MSP-ovima u pronalasku partnera za zajedničke projekte, komercijalizacije i pristupa tržištu, izgradnje kapaciteta i poticanja suradnje među klasterima i organizacijama poslovnih mreža. Njime bi se ujedno trebalo poduprijeti zelenu i digitalnu tranziciju MSP-ova te bi se on trebao temeljiti na jedinstvenom i stručnom znanju razvijenom za MSP-ove, kao i na dugogodišnjem iskustvu u radu s dionicima Unije, nacionalnim i regionalnim dionicima. Ta bi se potpora trebala temeljiti na iskustvu Europske poduzetničke mreže (EEN) kao „jedinstvenog sučelja” za poboljšanje konkurentnosti MSP-ova i razvoj njihova poslovanja na unutarnjem tržištu i izvan njega. U okviru EEN-a nastavljaju se pružati usluge u ime drugih programa Unije, posebno programa Obzor Europa uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća¹⁺, uz upotrebu financijskih sredstava iz tih programa. EEN-om bi također trebalo olakšati veće sudjelovanje MSP-ova u razvoju inicijativa politike unutarnjeg tržišta, kao što su postupci javne nabave i normizacije. EEN-om bi trebalo poboljšati suradnju s europskim centrima za digitalne inovacije u okviru programa Digitalna Europa uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća²⁺⁺ i savjetodavnog centra InvestEU. Osim toga, uspješan program mentorstva za nove poduzetnike - „Erasmus za mlade poduzetnike” - trebao bi i dalje biti sredstvo kojim se novim ili potencijalnim poduzetnicima omogućuje stjecanje iskustva u poslovanju i upravljanju povezivanjem s iskusnim poduzetnicima iz druge zemlje i učenjem od njih, jačajući time njihove poduzetničke talente. Program bi trebao proširiti svoj geografski opseg te ponuditi širi raspon mogućnosti povezivanja za poduzetnike, prema potrebi komplementarno s drugim inicijativama Unije.

¹ Uredba (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o uspostavi Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa, o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i širenje rezultata te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1290/2013 i (EU) br. 1291/2013 (SL L ...).

⁺ SL: Molimo umetnite u tekst broj uredbe iz dokumenta ST 7064/20 (2018/0224 (COD)) i umetnite u bilješku broj, datum upućivanje na SL iz te uredbe.

² Uredba (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o uspostavi programa Digitalna Europa te o stavljanju izvan snage Odluke (EU) 2015/2240 (SL L ...).

⁺⁺ SL: Molimo umetnite u tekst broj uredbe iz dokumenta ST 6789/20 (2018/0227 (COD)) i umetnite u bilješku broj, datum i upućivanje na SL iz te uredbe.

- (33) Potrebno je uložiti dodatne napore kako bi se smanjilo administrativno opterećenje i inicijative Programa učinile pristupačnijima smanjenjem troškova složenih postupaka prijave i zahtjeva za sudjelovanje za MSP-ove. U tom kontekstu EEN bi trebao biti glavna točka informiranja za MSP-ove koji su zainteresirani za pristup sredstvima Unije, koja bi funkcionirala kao „jedinstveno sučelje” i pružala im prilagođene smjernice. Važno je oslanjati se na iskustva postojećih mjera kojima se podupiru MSP-ovi, razmatrajući mogućnost njihove prilagodbe s obzirom na promjenjive uvjete za MSP-ove na unutarnjem tržištu, posebice one povezane s digitalizacijom i regulatornim opterećenjem.

- (34) Budući da klasteri nude povoljna i otporna poslovna okružja oni su strateški alat za podupiranje konkurentnosti i rasta MSP-ova. Mogu olakšati zelenu i digitalnu tranziciju industrije, uključujući usluge, te ojačati gospodarski razvoj regija stvaranjem rasta i otvaranjem radnih mjesta. Važno je da se zajedničkim klsterskim inicijativama postigne kritična masa jer će to ubrzati rast MSP-ova. Povezivanjem specijaliziranih industrijskih ekosustava, klasterima se stvaraju nove poslovne mogućnosti za MSP-ove i uspješnije ih se integrira u Unijine i globalne strateške lance vrijednosti. Potpora bi se trebala pružiti za razvoj transnacionalnih i međuregionalnih partnerskih strategija i provedbu zajedničkih aktivnosti, uz potporu europske platforme za suradnju klastera i njezina Europskog centra znanja za učinkovitu uporabu resursa. Potpora bi trebala također uključivati pomaganje MSP-ovima da se udruže s MSP-ovima iz trećih zemalja. Održiva partnerstva trebalo bi poticati pružanjem nastavka financiranja ako se ostvare uspješnost i ključne etape sudjelovanja. Izravna potpora MSP-ovima trebala bi se usmjeriti preko klsterskih organizacija za sljedeće: promicanje prihvatanja naprednih tehnologija, nove poslovne modele, niskouglijčna rješenja s učinkovitim iskorištavanjem resursa, kreativnost i dizajn, unaprjeđenje vještina, privlačenje talenata, ubrzavanje poduzetništva i internacionalizaciju. Ostale specijalizirane subjekte koji pružaju potporu MSP-ovima trebalo bi povezati s izravnom potporom MSP-ovima kako bi se olakšala industrijska transformacija i provedba strategija pametne specijalizacije. Programom bi stoga trebalo podržati i izgraditi veze s Unijinim inovacijskim centrima, osobito njenim digitalnim inovacijskim centrima, i ulaganjima u okviru kohezijske politike i programa Obzor Europa. Mogle bi se razmotriti i sinergije s programom Erasmus+ uspostavljenim Uredbom (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća¹⁺.

¹ Uredba (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o uspostavi programa Unije za obrazovanje i osposobljavanje, mlade i sport Erasmus+ te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1288/2013 (SL L ...).

⁺ SL: Molimo umetnite u tekst broj uredbe iz dokumenta ST 14148/20 (2018/0191 (COD)) i umetnite u bilješku broj, datum i upućivanje na SL iz te uredbe.

- (35) Programom bi trebalo doprinijeti jačanju odnosa između poduzeća, posebice MSP-ova, i sveučilišta, istraživačkih centara i drugih institucija povezanih sa stvaranjem i širenjem znanja. Ta veza mogla bi pomoći u poboljšanju sposobnosti poduzeća da se suoče sa strateškim izazovima koji nastaju u novom međunarodnom kontekstu.
- (36) MSP-ovi su zbog svoje manje veličine suočeni s posebnim preprekama rastu. Posebno im je teško rasti i proširivati neke od svojih djelatnosti. Na temelju uspjeha instrumenta za MSP-ove i projekata klastera Unije za nove industrijske lance vrijednosti u okviru programa Obzor 2020. uspostavljenog Uredbom (EU) br. 1291/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹ te stečenih iskustava iz tog instrumenta, Programom bi trebalo pružiti potporu aktivnostima rasta MSP-ova u svim ključnim fazama njihova razvoja, uključujući potporu internacionalizaciji, primjeni inovacija i aktivnostima komercijalizacije. Tom bi se potporom dopunila potpora Europskog vijeća za inovacije u okviru programa Obzor Europa, koja će uglavnom biti usmjerena na revolucionarne i disruptivne inovacije, čime će ujedno biti usmjerena i na inovativne MSP-ove, posebno inovacije kojima se stvaraju nova tržišta, uz istodobno podupiranje svih vrsta inovacija, uključujući postupne inovacije.

¹ Uredba (EU) br. 1291/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o osnivanju Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor 2020. (2014.–2020.) i o stavljanju izvan snage Odluke br. 1982/2006/EZ (SL L 347, 20.12.2013., str. 104.).

- (37) Kreativnost i svi oblici inovacija, uključujući inovacije poboljšanu učinkovitost resursa i energetska učinkovitost, ključni su za konkurentnost industrijskih lanaca vrijednosti Unije. Oni predstavljaju katalizatore za modernizaciju poslovnog i industrijskog sektora i doprinose pametnom, uključivom i održivom rastu. Međutim, MSP-ovi još uvijek zaostaju u njihovoj primjeni. Programom bi stoga trebalo podupirati ciljana djelovanja, mreže i partnerstva za inovacije koje se temelje na kreativnosti, kako bi se omogućilo MSP-ovima da uspješno provedu zelenu i digitalnu tranziciju u industrijskim lancima vrijednosti i ekosustavima.
- (38) Europske norme imaju važnu ulogu na unutarnjem tržištu. Od ključnog su interesa za konkurentnost poduzeća, a posebno MSP-ova. Europske norme jednako su tako ključni alat za potporu zakonodavstvu i politikama Unije u nizu ključnih područja kojima je cilj poticanje zelene i digitalne tranzicije, kao što su energija, klimatske promjene i zaštita okoliša, informacijska i komunikacijska tehnologija, održiva upotreba i recikliranje resursa, inovacije, sigurnost proizvoda, zaštita potrošača, sigurnost radnika i radni uvjeti te starenje stanovništva, a time daju i pozitivan doprinos društvu u cjelini. Kako bi se maksimalno povećao njihov doprinos, iskustvo je pokazalo da je potrebno poboljšanje u pogledu brzine i pravodobnosti razrade normi te da je potreban veći napor za bolje uključivanje svih relevantnih dionika, među ostalim onih koji zastupaju potrošače.

- (39) Europske aktivnosti normizacije uređene su Uredbom (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća¹ i provode se putem dugogodišnjeg javno-privatnog partnerstva koje je ključno za postizanje ciljeva utvrđenih u toj uredbi, kao i onih sadržanih u općim i sektorskim politikama Unije u području normizacije.
- (40) Zajednički okvir financijskog i nefinancijskog izvještavanja koji dobro funkcionira ključan je za unutarnje tržište, za djelotvorno funkcioniranje financijskih tržišta te za ostvarenje integriranog tržišta za financijske usluge u kontekstu bankovne unije i unije tržišta kapitala.

¹ Uredba (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o europskoj normizaciji, o izmjeni direktiva Vijeća 89/686/EEZ i 93/15/EEZ i direktiva 94/9/EZ, 94/25/EZ, 95/16/EZ, 97/23/EZ, 98/34/EZ, 2004/22/EZ, 2007/23/EZ, 2009/23/EZ i 2009/105/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 87/95/EEZ i Odluke br. 1673/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 316, 14.11.2012., str. 12.).

- (41) U skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća¹, međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI) koje je donio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde, kao i odgovarajuća tumačenja Odbora za tumačenje MSFI-ja treba uključiti u pravo Unije kako bi ih primjenjivala trgovačka društva s vrijednosnim papirima prijavljenima na uređenom tržištu u Uniji, samo ako MSFI-ji ispunjavaju zahtjeve utvrđene u toj uredbi, uključujući zahtjev da računi daju „istinit i fer prikaz” kako je predviđeno u Direktivi 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća² te da oni doprinose europskom javnom dobru. Takvi međunarodni računovodstveni standardi trebaju se razvijati na transparentan i demokratski odgovoran način. Stoga MSFI-ji imaju veliku ulogu u funkcioniranju unutarnjeg tržišta te je stoga u izravnom interesu Unije osigurati da postupak kojim se MSFI-ji razvijaju i odobravaju rezultira standardima koji su usklađeni sa zahtjevima pravnog okvira unutarnjeg tržišta. Stoga je u Programu važno uspostaviti odgovarajuće uvjete financiranja Zaklade za MSFI-je.

¹ Uredba (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. srpnja 2002. o primjeni međunarodnih računovodstvenih standarda (SL L 243, 11.9.2002., str. 1.)

² Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvješćima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ (SL L 182, 29.6.2013., str. 19.).

- (42) Uzimajući u obzir ulogu Europske savjetodavne skupine za financijsko izvještavanje (EFRAG) u ocjenjivanju usklađenosti MSFI-ja sa zahtjevom prava i politike Unije, kako je utvrđeno u Uredbi (EZ) br. 1606/2002, također je potrebno da Unija osigura da je financiranje EFRAG-a stabilno i da stoga tom financiranju doprinese kroz Program. Tehnički rad EFRAG-a trebao bi biti usredotočen na pružanje tehničkog savjetovanja Komisiji o odobravanju MSFI-ja kao i na o odgovarajuću razinu sudjelovanja Unije u procesu razvoja tih MSFI-ja te bi trebalo osigurati da se interesi Unije na odgovarajući način uzimaju u obzir u postupku utvrđivanja međunarodnih standarda. Ti bi interesi trebali uključivati pojam „opreznost” i održavanje zahtjeva „istinitog i fer prikaza”, kako je utvrđeno u Direktivi 2013/34/EU, te europskog javnog dobra, kako je utvrđeno u Uredbi (EZ) br. 1606/2002, uzimajući u obzir učinak MSFI-ja na financijsku stabilnost i gospodarstvo. Europski laboratorij za korporativno izvješćivanje osnovan je u okviru EFRAG-a u cilju promicanja inovacija i razvoja najboljih praksi u području korporativnog izvješćivanja. On pruža forum u kojem trgovačka društva i ulagači mogu razmjenjivati najbolje prakse, posebno u području nefinancijskog izvještavanja i izvješćivanja o održivosti. Nadovezujući se na taj rad EFRAG bi trebao doprinijeti i razvoju standarda nefinancijskog izvještavanja.

- (43) U području zakonske revizije Nadzorna skupina, međunarodna organizacija odgovorna za nadzor reforme upravljanja Međunarodne federacije računovođa (IFAC), osnovala je 2005. Odbor za nadzor javnog interesa (PIOB). Uloga je PIOB-a nadziranje postupka koji dovodi do donošenja međunarodnih revizijskih standarda i drugih aktivnosti u javnom interesu koje obavlja IFAC. Međunarodni revizijski standardi mogu se donijeti u svrhu primjene u Uniji, posebno pod uvjetom da su izrađeni u skladu s propisanim postupcima, pod javnim nadzorom i uz zadovoljavanje uvjeta transparentnosti, u skladu s člankom 26. Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹. S obzirom na uvođenje međunarodnih revizijskih standarda u Uniji i ključnu ulogu PIOB-a u osiguravanju da ispunjavaju zahtjeve utvrđene Direktivom 2006/43/EZ, važno je u Programu uspostaviti odgovarajuće mehanizme financiranja PIOB-a.
- (44) Unija doprinosi osiguravanju visoke razine zaštite potrošača, uz osnaživanje potrošača i njihovo stavljanje u središte unutarnjeg tržišta podupirući i upotpunjujući politike država članica u težnji da se građanima, kada su u ulozi potrošača, omogući potpuno iskorištavanje prednosti unutarnjeg tržišta i da se pritom konkretnim djelovanjima primjereno zaštititi njihova sigurnost te njihovi pravni i ekonomski interesi. Također je potrebno da Unija osigura da se propisi o potrošačima i o sigurnosti proizvoda ispravno i jednako provode u praksi te da poduzeća uživaju jednake uvjete i da je stoga tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu pošteno. Osim toga, potrebno je osnažiti i poticati potrošače te im pomagati da donose održive i utemeljene odluke te na taj način doprinesu održivom, energetski učinkovitom gospodarstvu s učinkovitim iskorištavanjem resursa te kružnom gospodarstvu.

¹ Direktiva 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2006. o zakonskim revizijama godišnjih financijskih izvještaja i konsolidiranih financijskih izvještaja, kojom se mijenjaju direktive Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ i stavlja izvan snage Direktiva Vijeća 84/253/EEZ (SL L 157, 9.6.2006., str. 87).

- (45) Program bi trebao biti usmjeren na podizanje svijesti potrošača, poduzeća, predstavnika civilnog društva i tijela o propisima Unije o potrošačima i sigurnosti. Također bi se njime trebalo osnažiti potrošače i njihove predstavničke organizacije na nacionalnoj razini i na razini Unije. To bi se posebno trebalo postići podupiranjem Europske organizacije za zaštitu potrošača BEUC (Bureau Européen des Unions de Consommateurs), koja je odavno uspostavljena i priznata nevladina organizacija koja predstavlja interese potrošača u odnosu na sve relevantne politike Unije, što je omogućilo toj organizaciji da izgradi poboljšanu sinergiju radi jačanja zagovaranja prava potrošača. To bi se također trebalo posebno postići podupiranjem Europske udruge za koordinaciju predstavljanja potrošača u normizaciji (ANEC), koja zastupa interes potrošača u pogledu pitanja normizacije. Pritom bi posebnu pozornost trebalo posvetiti novim potrebama tržišta u pogledu promicanja održive potrošnje usmjeravanjem na konkretna djelovanja za borbu protiv tih zavaravajućih praksi planiranog zastarijevanja proizvoda i drugih zavaravajućih praksi kao što su lažne tvrdnje o utjecaju na okoliš, boljim informiranjem potrošača o trajnosti i mogućnosti popravka proizvoda. Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti sprečavanju pojave slabih točaka, kao i savladavanja izazova nastalih digitalizacijom gospodarstva u vezi s, primjerice, povezanim proizvodima, internetom stvari, umjetnom inteligencijom i upotrebom algoritama te razvojem novih obrazaca potrošnje i poslovnih modela. Programom bi trebalo podupirati djelovanja za razvoj relevantnih informacija o tržištima, uključujući pregled pokazatelja Unije za potrošače.

- (46) Programom bi trebalo podupirati nadležna nacionalna tijela, uključujući ona koja su odgovorna za praćenje sigurnosti proizvoda, koja surađuju prvenstveno putem sustava Unije za brzo informiranje za opasne proizvode. Njime bi trebalo podupirati i provedbu Direktive 2001/95/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹ i Uredbe (EZ) br. 765/2008 u pogledu zaštite potrošača i sigurnosti proizvoda te mrežu za suradnju u zaštiti potrošača i međunarodnu suradnju između relevantnih tijela u trećim zemljama i u Uniji. Programom bi se trebalo težiti i osiguravanju pristupa kvalitetnom izvansudskom rješavanju sporova, internetskom rješavanju sporova te informacijama o sudjelovanju u postupcima pravne zaštite za sve trgovce i potrošače.

¹ Direktiva 2001/95/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 3. prosinca 2001. o općoj sigurnosti proizvoda (SL L 11, 15.1.2002., str. 4.).

- (47) Programom bi trebalo podupirati i Mrežu europskih centara za potrošače čija je zadaća pomoć u ostvarivanju prava potrošača u Uniji pri prekograničnoj kupnji robe i usluga na unutarnjem tržištu i u Europskom gospodarskom prostoru, na internetu ili tijekom putovanja. Ta mreža s 29 centara, koju već više od 15 godina zajednički financiraju programi Unije za potrošače, pokazuje svoju dodanu vrijednost u vezi s jačanjem povjerenja potrošača i trgovaca u unutarnje tržište. Obraduje više od 120 000 zahtjeva potrošača godišnje i dopire do milijuna građana putem svojih medijskih i internetskih informacijskih aktivnosti. Jedna je od najcjenjenijih mreža za pomoć građanima u Uniji i većina njezinih centara uključuje kontaktne točke koje pružaju savjete o aspektima prava unutarnjeg tržišta, npr. Direktivi 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹. Evaluacije su istaknule važnost nastavka rada centara. Mreža europskih centara za potrošače može ujedno biti važan izvor informacija o izazovima i problemima s kojima se potrošači susreću na lokalnoj razini koje su relevantne za oblikovanje politika Unije i za zaštitu interesa potrošača. Također postoje planovi da mreža razvije mehanizme uzajamnosti sa sličnim tijelima u trećim zemljama.

¹ Direktiva 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006., str. 36.).

- (48) Direktive 98/6/EZ¹, 2005/29/EZ², 2011/83/EU³, (EU) 2019/2161⁴ i (EU) 2020/1828⁵ Europskog parlamenta i Vijeća donesene su kako bi se osiguralo, među ostalim, jednako postupanje prema potrošačima na cijelom unutarnjem tržištu u odnosu na prekogranična pitanja, kao što su prodaja nesukladnih proizvoda u sektoru motornih vozila, dvojni standardi kvalitete za proizvode ili problemi s kojima se suočavaju putnici u slučaju otkazivanja letova ili dužih kašnjenja letova. Također su usmjerene na jačanje kapaciteta za izvršavanje zakonodavstva u državama članicama, poboljšanje sigurnosti proizvoda te povećanje međunarodne suradnje i novih mogućnosti za pravnu zaštitu posebno putem predstavničkih tužbi kvalificiranih subjekata. Komisija je u svibnju 2017. provela provjeru primjerenosti potrošačkog prava Unije i prava Unije koje se primjenjuje na stavljanje proizvoda na tržište u kojoj je izložila potrebu za boljim izvršavanjem pravila i olakšavanjem pravne zaštite kada je potrošačima nanesena šteta zbog kršenja prava o zaštiti potrošača. Stoga bi podupiranje potpune provedbe tih direktiva i djelovanja te promicanje njihova prekograničnog izvršavanja trebao biti prioritet.

¹ Direktiva 98/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 1998. o zaštiti potrošača prilikom isticanja cijena proizvoda ponuđenih potrošačima (SL L 80, 18.3.1998., str. 27.).

² Direktiva 2005/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu i o izmjeni Direktive Vijeća 84/450/EEZ, direktiva 97/7/EZ, 98/27/EZ i 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, kao i Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 149, 11.6.2005., str. 22.).

³ Direktiva 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o pravima potrošača, izmjeni Direktive Vijeća 93/13/EEZ i Direktive 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 85/577/EEZ i Direktive 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 304, 22.11.2011., str. 64.).

⁴ Direktiva (EU) 2019/2161 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenog 2019. o izmjeni Direktive Vijeća 93/13/EEZ i direktiva 98/6/EZ, 2005/29/EZ te 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu boljeg izvršavanja i modernizacije pravila Unije o zaštiti potrošača (SL L 328, 18.12.2019., str. 7.).

⁵ Direktiva (EU) 2020/1828 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2020. o predstavničkim tužbama za zaštitu kolektivnih interesa potrošača i stavljanju izvan snage Direktive 2009/22/EZ (SL L 409, 4.12.2020., str. 1.).

- (49) Na građane posebno utječe funkcioniranje financijskih tržišta te ih stoga treba dodatno informirati o relevantnim pravima, rizicima i koristima. Financijska tržišta ključna su sastavnica unutarnjeg tržišta i zahtijevaju čvrst okvir za izradu propisa i nadzor kojima se ne samo osigurava financijska stabilnost i održivo gospodarstvo, nego pruža i visoka razina zaštite potrošača i drugih krajnjih korisnika financijskih usluga, uključujući male ulagatelje, štediše, ugovaratelje osiguranja, članove i korisnike mirovinskih fondova, pojedinačne dioničare, zajmoprimce i MSP-ove. Programom bi trebalo doprinijeti povećanju kapaciteta potrošača i drugih krajnjih korisnika financijskih usluga za sudjelovanje u oblikovanju politika, među ostalim sastavljanjem i širenjem jasnih i cjelovitih informacija prilagođenih korisnicima o proizvodima koji se pružaju na financijskim tržištima.

- (50) Programom bi stoga trebalo nastaviti podupirati posebne aktivnosti obuhvaćene programom za izgradnju kapaciteta za razdoblje 2017. – 2020. kojim se jača sudjelovanje potrošača i drugih krajnjih korisnika financijskih usluga u oblikovanju politika Unije, kako je utvrđeno u Uredbi (EU) 2017/826 Europskog parlamenta i Vijeća¹, kojom je nastavljen pilot-projekt te pripremno djelovanje za razdoblje 2012. – 2017. To je potrebno kako bi se osiguralo da su oblikovatelji politika upoznati s mišljenjem dionika koji nisu stručnjaci u financijskom sektoru te kako bi se osiguralo bolje zastupanje interesa potrošača i drugih krajnjih korisnika financijskih usluga. Programom bi se trebala stalno razvijati metodologija i dobra praksa programa u pogledu povećanja angažmana potrošača i krajnjih korisnika financijskih usluga kako bi se identificirala pitanja relevantna za oblikovanje politika Unije i osigurali da su interesi potrošača u području financijskih usluga zaštićeni. Time bi se trebale poboljšati politike financijskih usluga, posebno one kojima je cilj jačanje boljeg razumijevanja javnosti o tome što je sve potrebno uzeti u obzir pri oblikovanju propisa za financijski sektor i postizanje bolje financijske pismenosti.

¹ Uredba (EU) 2017/826 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2017. o uspostavi programa Unije za potporu određenih aktivnosti kojima se jača sudjelovanje potrošača i drugih krajnjih korisnika financijskih usluga u oblikovanju politika Unije u području financijskih usluga za razdoblje 2017. – 2020. (SL L 129, 19.5.2017., str. 17.).

- (51) U okviru pilot-projekta i pripremnog djelovanja za razdoblje od 2012. do 2017., Komisija je dodijelila bespovratna sredstva dvjema organizacijama nakon godišnjeg otvorenog poziva na podnošenje prijedloga. Te su dvije organizacije Finance Watch, osnovana 2011. uz dodjelu bespovratnih sredstava Unije u skladu s belgijskim pravom kao međunarodno neprofitno udruženje, i Better Finance, koja je rezultat uzastopnih reorganizacija i izmjena naziva postojećih europskih udruženja ulagatelja i dioničara od 2009. Programom izgradnje kapaciteta uspostavljenim u skladu s Uredbom (EU) 2017/826 te su dvije organizacije utvrđene kao jedini korisnici. Stoga je potrebno nastaviti sa sufinanciranjem tih organizacija u okviru Programa. Međutim, to bi financiranje trebalo biti podložno temeljitoj evaluaciji djelotvornosti i utjecaja postignutih u odnosu na postizanje ciljeva koji se žele ostvariti. U tom pogledu, ako se pojave drugi potencijalni korisnici koji svojim primarnim ciljevima i aktivnostima zastupaju interese potrošača i krajnjih korisnika na razini Unije i koji putem svojeg članstva prihvaćaju široki geografski opseg i raspon interesa, poziv za podnošenje prijedloga korisnika trebao bi biti otvoren za njih.
- (52) Visoka razina zdravstvene zaštite u području bilja, životinja, hrane i hrane za životinje potrebna je za zaštitu potrošača, ali i kako bi se omogućilo učinkovito funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Siguran i održiv lanac opskrbe hranom preduvjet je za funkcioniranje društva i unutarnjeg tržišta. Sprečavanje prekograničnih zdravstvenih kriza i paničnih reakcija na incidente povezane sa sigurnošću hrane od presudne je važnosti jer se njima narušava funkcioniranje unutarnjeg tržišta ograničavanjem kretanja osoba i robe te otežavanjem proizvodnje i potrošnje. Stoga bi se Programom trebala podupirati konkretna djelovanja, poput uvođenja hitnih mjera u slučaju kriznih situacija koje utječu na zdravlje životinja i bilja.

- (53) Opći je cilj prava Unije u području bilja, životinja, hrane i hrane za životinje zaštititi visoku razinu zdravlja ljudi, životinja i bilja u cijelom prehrambenom lancu, doprinijeti poboljšanju dobrobiti životinja, doprinijeti visokoj razini zaštite i informiranja potrošača te visokoj razini zaštite okoliša, među ostalim za očuvanje bioraznolikosti i uzimajući u obzir situacije prouzročene mogućim učincima klimatskih promjena u državama članicama, uz istodobno poboljšanje održivosti proizvodnje hrane i hrane za životinje i doprinos sigurnosti hrane i pristupačnim cijenama, smanjenje rasipanja hrane, povećanje standarda kvalitete proizvoda u cijeloj Uniji i povećanje konkurentnosti Unijine industrije hrane i hrane za životinje te stvaranje radnih mjesta, uključujući poticanjem istraživanja i inovacija.

- (54) S obzirom na posebnu prirodu djelovanja koja se odnose na visoku razinu zdravlja ljudi, životinja i bilja, u ovoj je Uredbi potrebno utvrditi posebne kriterije prihvatljivosti za dodjelu bespovratnih sredstava i upotrebu javne nabave. Konkretno, kao iznimka u odnosu na načelo neretroaktivnosti u Uredbi (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća¹ („Financijska uredba”), zbog njihove hitne i nepredvidive prirode, troškovi hitnih mjera trebali bi biti prihvatljivi te uključivati i troškove nastale kao rezultat sumnje na pojavu bolesti ili štetnog organizma, pod uvjetom da je ta pojava potvrđena i da je Komisija o njoj obaviještena. Komisija bi trebala preuzeti odgovarajuće proračunske obveze i plaćanje prihvatljivih rashoda nakon potpisivanja pravnih obveza i procjene zahtjeva za plaćanje država članica. Troškovi bi trebali biti prihvatljivi za mjere nadzora, sprečavanja i zaštite koje su poduzete u slučaju izravne prijetnje stanju zdravlja u Uniji kao posljedica pojave ili razvoja, na području treće zemlje, države članice ili njezinih prekomorskih zemalja i područja, određenih bolesti životinja i zoonoza, kao i u odnosu na poduzete mjere zaštite ili druge relevantne aktivnosti provedene kao potpora zdravstvenom stanju bilja u Uniji.

¹ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30.7.2018., str. 1.).

- (55) U pogledu područja bilja, životinja, hrane i hrane za životinje koje se sve više globalizira, službene kontrole koje provode države članice ključan su instrument za provjeru i praćenje toga provode li se, poštuju i izvršavaju odgovarajući zahtjevi Unije, uključujući u pogledu uvoza. Djelotvornost i učinkovitost sustavâ službene kontrole ključne su za održavanje visoke razine sigurnosti u cijelom prehrambenom lancu, kao i povjerenja potrošača, uz istodobno osiguravanje visoke razine zaštite okoliša i dobrobiti životinja. Potrebno je omogućiti financijsku potporu Unije za takve mjere kontrole. Osobito bi se trebao omogućiti financijski doprinos za referentne laboratorije Europske unije kako bi mogli snositi troškove koji proizlaze iz provedbe programa rada koje je odobrila Komisija, a koji bi mogao biti dostupan nacionalnim referentnim laboratorijima za zdravlje bilja i životinja, koji bi u skladu s Uredbom (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća¹ trebali imati koristi od odgovarajućih financijskih sredstava koje pružaju države članice, pod uvjetom da se može jasno dokazati da provedena djelovanja predstavljaju dodanu vrijednost Unije i da je u okviru Programa dostupno dovoljno financijskih sredstava za potporu tim djelovanjima. Povrh toga, s obzirom na to da i djelotvornost službenih kontrola ovisi o tome je li nadzornim tijelima dostupno dobro osposobljeno osoblje s odgovarajućim poznavanjem prava Unije, Unija bi trebala doprinijeti njihovu osposobljavanju i relevantnim programima razmjene u organizaciji nadležnih tijela.

¹ Uredba (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja, o izmjeni uredaba (EZ) br. 999/2001, (EZ) br. 396/2005, (EZ) br. 1069/2009, (EZ) br. 1107/2009, (EU) br. 1151/2012, (EU) br. 652/2014, (EU) 2016/429 i (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća, uredaba Vijeća (EZ) br. 1/2005 i (EZ) br. 1099/2009 i direktiva Vijeća 98/58/EZ, 1999/74/EZ, 2007/43/EZ, 2008/119/EZ i 2008/120/EZ te o stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 854/2004 i (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 89/608/EEZ, 89/662/EEZ, 90/425/EEZ, 91/496/EEZ, 96/23/EZ, 96/93/EZ i 97/78/EZ te Odluke Vijeća 92/438/EEZ (Uredba o službenim kontrolama) (SL L 95, 7.4.2017., str. 1.).

- (56) Antimikrobna rezistencija rastući je zdravstveni problem u Uniji i diljem svijeta. Stoga bi u okviru Programa trebalo omogućiti sufinanciranje mjera za podupiranje borbe protiv antimikrobne rezistencije.
- (57) Visokokvalitetna europska statistika koja se razvija, proizvodi i diseminira u okviru Programa u skladu s Uredbom (EZ) br. 223/2009 ključna je za odlučivanje na temelju dokaza. Trebala bi biti pravodobno dostupna i doprinijeti provedbi politika Unije iz UFEU-a, posebno ojačanom i integriranom gospodarskom upravljanju, socijalnoj, ekonomskoj i teritorijalnoj koheziji, održivom razvoju, poljoprivrednoj politici, socijalnoj dimenziji Europe i globalizaciji.
- (58) Europska statistika neophodna je za donošenje odluka Unije i za mjerenje uspješnosti i učinka inicijativa Unije. Stoga je važno osigurati daljnje pružanje i razvoj europske statistike s pristupom na razini Unije i s perspektivom izvan okvira unutarnjeg tržišta kako bi se obuhvatile sve aktivnosti i područja politike Unije, uključujući osnaživanje poduzeća i građana za donošenje utemeljenih odluka.

- (59) S obzirom na njegov horizontalni karakter, okvir za razvoj, proizvodnju i diseminaciju europske statistike u smislu Uredbe (EZ) br. 223/2009 podliježe posebnim zahtjevima, a posebno onima utvrđenima u toj Uredbi u pogledu poštovanja statističkih načela, kao i funkcioniranja Europskog statističkog sustava i njegova upravljanja, uključujući ulogu i zadaće dodijeljene Odboru za Europski statistički sustav i Komisiji (Eurostat), te u pogledu uspostave i provedbe programiranja statističkih aktivnosti.
- (60) Nacrt dijela Programa u pogledu okvira za razvoj, proizvodnju i diseminaciju europske statistike dostavljen je Odboru za Europski statistički sustav na prethodno ispitivanje u skladu s Uredbom (EZ) br. 223/2009.
- (61) Unija i države članice obvezale su se da će prednjačiti u provedbi UN-ova Programa održivog razvoja do 2030. Doprinošenjem ostvarenju Programa 2030. Unija i njezine države članice poticat će snažniju, održiviju, uključiviju, sigurniju i prosperitetniju Europu. Programom bi trebalo doprinijeti provedbi Programa 2030., među ostalim uravnoteženjem gospodarske, socijalne i okolišne dimenzije održivog razvoja, i u tu svrhu davanjem jasne i vidljive obveze uključivanja ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda.

- (62) Uzimajući u obzir važnost borbe protiv klimatskih promjena u skladu s obvezama Unije u pogledu provedbe Pariškog sporazuma donesenog u sklopu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama i u pogledu ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda, ovim Programom namjerava se doprinijeti uključivanju djelovanja u području klime i ostvarivanju općeg cilja da se 30 % proračunskih rashoda Unije namijeni potpori klimatskih ciljeva. Relevantna djelovanja bit će utvrđena tijekom pripreme i provedbe Programa te će se ponovno ocijeniti u okviru relevantnih evaluacija i postupaka preispitivanja. U tom kontekstu, Programom bi trebalo podupirati aktivnosti kojima se poštuju klimatski i okolišni standardi i prioriteti Unije te kojima se ne nanosi bitna šteta okolišnim ciljevima u smislu Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća¹.
- (63) Ovom se Uredbom utvrđuje financijska omotnica Programa koja predstavlja primarni referentni iznos u smislu točke 18. Međuinstitucijskog Sporazuma od 16. prosinca 2020. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te o novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava², za Europski parlament i Vijeće tijekom godišnjeg proračunskog postupka.

¹ Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 (SL L 198, 22.6.2020., str. 13).

² SL L 433I, 22.12.2020., str. 28.

- (64) Sporazumom o Europskom gospodarskom prostoru¹ predviđa se suradnja u područjima koja podliježu Programu između Unije i njezinih država članica, s jedne strane, te zemalja Europskog udruženja za slobodnu trgovinu koje sudjeluju u Europskom gospodarskom prostoru (EGP), s druge strane. Također bi trebalo biti moguće da Program bude otvoren za sudjelovanje zemalja pristupnica, zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja, zemalja obuhvaćenih europskom politikom susjedstva i ostalih trećih zemalja. Usto, u području europske statistike Program bi trebao biti otvoren Švicarskoj u skladu sa Sporazumom između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o suradnji u području statistike².
- (65) Treće zemlje koje su članice EGP-a mogu sudjelovati u programima Unije u okviru suradnje uspostavljene Sporazumom o Europskom gospodarskom prostoru, kojim se predviđa provedba programâ na temelju odluke donesene na temelju tog sporazuma. Treće zemlje također mogu sudjelovati na temelju drugih pravnih instrumenata. U ovu bi Uredbu trebalo unijeti posebnu odredbu kojom se od trećih zemalja zahtijeva da dodijele odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, Europskom uredu za borbu protiv prijevara (OLAF) i Revizorskom sudu potrebna prava i potreban pristup koji se zahtijevaju za sveobuhvatno izvršavanje njihovih ovlasti.
- (66) Financijska uredba primjenjuje se na ovaj Program. Financijskom uredbom utvrđuju se pravila o izvršenju proračuna Unije, među ostalim pravila o bespovratnim sredstvima, nagradama, nabavi, neizravnom upravljanju, financijskim instrumentima, proračunskim jamstvima, financijskoj pomoći i nadoknadi troškova vanjskim stručnjacima.

¹ SL L 1, 3.1.1994., str. 3.

² SL L 90, 28.3.2006., str. 2.

- (67) Djelovanja koje se provode u okviru prethodnih programa i proračunskih linija pokazala su se primjerenima te bi ih trebalo zadržati. Novim djelovanjima uvedenima u okviru Programa posebno se nastoji ojačati dobro funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Kako bi se osigurala jednostavnija i fleksibilnija provedba Programa, a time i bolje ostvarivanje njegovih ciljeva, djelovanja bi se trebala definirati samo u pogledu općenitih, generičkih kategorija. U Program bi trebalo uključiti i popise okvirnih aktivnosti koje se odnose na specifične ciljeve u području konkurentnosti i zaštite potrošača ili posebnih aktivnosti koje proizlaze iz regulatornih zahtjeva, kao što su posebne aktivnosti u područjima normizacije, nadzora tržišta, području bilja, životinja, hrane i hrane za životinje i europske statistike.
- (68) Potrebno je navesti određene kategorije subjekata prihvatljivih za financiranje te one subjekte koji bi trebali biti prihvatljivi za financiranje bez poziva na podnošenje prijedloga.
- (69) S obzirom na sve veću međusobnu povezanost i digitalizaciju globalnog gospodarstva, Programom bi i dalje trebalo pružiti mogućnost uključivanja vanjskih stručnjaka, poput službenika iz trećih zemalja, predstavnika međunarodnih organizacija ili gospodarskih subjekata, u određene aktivnosti.
- (70) Potrebno je navesti konkretne kriterije koji se odnose na pravila o sufinanciranju i prihvatljive troškove. S obzirom da za neke od specifičnih ciljeva može biti potrebno prihvatljive troškove financirati u cijelosti, trebalo bi biti moguće odstupiti od članka 190. Financijske uredbe.

- (71) Na temelju članka 193. stavka 2. drugog podstavka točke (a) Financijske uredbe bespovratna sredstva mogu se dodijeliti za djelovanje koje je već započelo, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva može dokazati da je s djelovanjem bilo potrebno započeti prije potpisivanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava. Dok u takvim slučajevima troškovi nastali prije datuma podnošenja zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava ne bi u načelu bili prihvatljivi, to bi iznimno trebalo biti moguće uzimajući u obzir zakašnjelo stupanje na snagu ovog Programa i kako bi se izbjegli bilo kakvi poremećaji u potpori Unije koji bi mogli naštetiti interesima Unije. Stoga, kada je to potrebno radi osiguranja kontinuiteta i tijekom ograničenog razdoblja na početku višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. - 2027., troškovi u vezi s djelovanjem koje je već započelo trebali bi biti prihvatljivi od 1. siječnja 2021., čak i ako su ti troškovi nastali prije datuma podnošenja zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava. Iz istih razloga i pod istim uvjetima te odstupajući od članka 193. stavka 4. Financijske uredbe, troškovi nastali prije datuma podnošenja zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava prihvatljivi su u slučaju bespovratnih sredstava za poslovanje.
- (72) U skladu s obvezom Komisije, navedenom u Komunikaciji od 19. listopada 2010. pod naslovom „Preispitivanje proračuna EU-a”, u pogledu dosljednosti i pojednostavnjenja programa financiranja, sredstva bi se trebala dijeliti s drugim Unijinim instrumentima financiranja ako predviđena djelovanja u okviru Programa slijede ciljeve koji su zajednički za različite instrumente financiranja isključujući, međutim, dvostruko financiranje.

- (73) Programom bi trebalo doprinijeti ukupnoj potpori kojom su obuhvaćene posebne potrebe najudaljenijih regija i njihova integracija u unutarnje tržište, kako je nedavno ponovno potvrđeno u Komunikaciji Komisije „Jače i obnovljeno strateško partnerstvo s najudaljenijim regijama EU-a”.
- (74) Programom bi trebalo promicati sinergije uz izbjegavanje udvostručavanja s povezanim programima i djelovanjima Unije. Djelovanja u okviru Programa trebala bi biti komplementarna s onima iz programa Carina i Fiscalis koji su uspostavljeni Uredbom (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća¹⁺ odnosno uredbom Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi programa Fiscalis za suradnju u području oporezivanja, kojima je također cilj poduprijeti i poboljšati funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

¹ Uredba (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o uspostavi programa Carina za suradnju u području carine i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1294/2013 (SL L ...).

⁺ SL: Molimo umetnite u tekst broj uredbe iz dokumenta ST 5265/21 (2018/0232 (COD)) i umetnite u bilješku broj, datum upućivanje na SL iz te uredbe.

- (75) Programom bi trebalo promicati sinergije, komplementarnosti i dodatnost u pogledu potpore MSP-ovima i poduzetništvu u okviru Europskog fonda za regionalni razvoj koji je uspostavljen uredbom Europskog parlamenta i Vijeća o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu. Osim toga, sastavnicom politike koja se odnosi na MSP-ove, fonda InvestEU, osigurat će se potpora u odnosu na vlasnički i dužnički kapital kako bi se MSP-ovima olakšao pristup financiranju i dostupnost financijskih sredstava. Programom bi trebalo težiti i sinergijama sa svemirskim programom koji je uspostavljen Uredbom (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća¹⁺ u odnosu na poticanje MSP-ova u ostvarivanju koristi od revolucionarnih inovacija i drugih rješenja razvijenih u okviru tog programa.
- (76) Programom bi trebalo promicati sinergije s programom Obzor Europa kojim se nastoje promicati istraživanja i inovacije. To bi se posebno trebalo odnositi na komplementarnost s djelovanjima budućeg Europskog vijeća za inovacije za inovativna poduzeća, kao i s potporom uslugama za MSP-ove, osobito putem EEN-a.

¹ Uredba (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o uspostavi svemirskog programa Unije i Agencije Europske unije za svemirski program i stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 912/2010, (EU) br. 1285/2013, (EU) br. 377/2014 i Odluke br. 541/2014/EU (SL L ...).

⁺ SL: Molimo umetnite u tekst broj uredbe iz dokumenta ST 14312/20 (2018/0236 (COD)) i umetnite u bilješku broj, datum upućivanje na SL iz te uredbe.

- (77) Programom bi trebalo promicati sinergije i komplementarnosti s programom Digitalna Europa čiji je cilj promicanje digitalizacije gospodarstva i javnog sektora Unije, uz istodobno povećanje kibersigurnosti.
- (78) Osim toga, Programom bi trebalo težiti i sinergijama s programom Pravosuđe koji je uspostavljen Uredbom (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća¹⁺, a kojim se nastoji poduprijeti daljnji razvoj europskog područja pravde za djelotvornost nacionalnih pravosudnih sustava, s obzirom da je ključno za stvaranje pravednog i troškovno učinkovitog gospodarstva Unije.
- (79) Programom bi trebalo promicati sinergije s programom Erasmus+, programom Europskih snaga solidarnosti koji je uspostavljen Uredbom (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća²⁺⁺ i Europskim socijalnim fondom plus koji je uspostavljen uredbom Europskog parlamenta i Vijeća o Europskom socijalnom fondu plus (ESF+) u području mobilnosti radne snage i mladih, što je ključno za dobro funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

¹ Uredba (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o uspostavi programa Pravosuđe za razdoblje 2021. - 2027. te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1382/2013 (SL L ...).

⁺ SL: Molimo umetnite u tekst broj uredbe iz dokumenta ST 6834/20 (2018/0208 (COD)) i umetnite u bilješku broj, datum upućivanje na SL iz te uredbe.

² Uredba (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o uspostavi programa Europskih snaga solidarnosti i o stavljanju izvan snage uredbi (EU) 2018/1475 i (EU) br. 375/2014.

⁺⁺ SL: Molimo umetnite u tekst broj uredbe iz dokumenta ST 14153/20 (2018/0230 (COD)) i umetnite u bilješku broj, datum upućivanje na SL iz te uredbe.

- (80) Konačno, djelovanja kao što su veterinarske i fitosanitarne mjere u slučaju kriznih situacija povezanih sa zdravljem životinja i biljaka mogla bi se dopuniti intervencijama koje se temelje na tržištu iz Unijina programiranja zajedničke poljoprivredne politike.
- (81) Djelovanja provedena u okviru Programa trebala bi predstavljati jasnu dodanu vrijednost Unije te bi njima trebalo uklanjati tržišne nedostatke ili pronalaziti rješenja za neoptimalna ulaganja, razmjerno i izbjegavajući udvostručavanje ili istiskivanje privatnih ulaganja.
- (82) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća¹. Za donošenje programa rada kojima se provode djelovanja koja doprinose osnaživanju potrošača trebalo bi primjenjivati savjetodavni postupak. Za donošenje provedbenih akata koji se odnose na djelovanja koja doprinose konkurentnosti MSP-ova i za donošenje provedbenih akata koji se odnose na programe rada kojima se provode djelovanja koja doprinose visokoj razini zdravlja ljudi, životinja i bilja te uspostavljanje niže stope sufinanciranja ako je to potrebno za djelovanja koja se odnose na hitne veterinarske i fitosanitarne mjere i na godišnje i višegodišnje nacionalne veterinarske i fitosanitarne programe, kao i za donošenje provedbenih akata koji se odnose na programe rada kojima se provode djelovanja koja doprinose sigurnosti hrane i hrane za životinje trebalo bi primjenjivati postupak ispitivanja.

¹ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

- (83) Ako se mogu ostvariti sinergije među specifičnim ciljevima Programa, potrebne odredbe mogu se provesti u zajedničkom programu rada.
- (84) Oblici financiranja sredstvima Unije i metode provedbe Programa trebalo bi odabrati na temelju njihova kapaciteta da se s pomoću njih ostvare specifični ciljevi djelovanja i rezultati, posebno uzimajući u obzir dodanu vrijednost Unije, troškove kontrola, administrativno opterećenje i očekivani rizik od neusklađenosti. To bi trebalo uključivati razmatranje upotrebe jednokratnih iznosa, paušalnih stopa i jediničnih troškova te financiranja koje nije povezano s troškovima, kako je navedeno u članku 125. stavku 1. Financijske uredbe.
- (85) Kako bi se osiguralo redovito praćenje i izvješćivanje o ostvarenom napretku i djelotvornosti i učinkovitosti Programa, od samog bi početka trebalo uspostaviti ispravan okvir za praćenje djelovanja i rezultata Programa. Takvo bi se praćenje i izvješćivanje trebalo temeljiti na pokazateljima kojima se mjere učinci djelovanja u okviru Programa u odnosu na unaprijed utvrđene osnovne vrijednosti.

- (86) Na temelju stavaka 22. i 23. Međuinstitucijskog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.¹ trebalo bi provesti evaluaciju ovog Programa na temelju informacija prikupljenih u skladu sa specifičnim zahtjevima u pogledu praćenja, izbjegavajući pritom administrativno opterećenje, osobito za države članice, i prekomjerne propise. Prema potrebi, ti zahtjevi trebali bi uključivati mjerljive pokazatelje kao temelj za evaluaciju učinaka Programa u praksi. Komisija bi trebala pripremiti izvješće o međuevaluaciji postignutih ciljeva za djelovanja koja se podupiru u okviru Programa, o rezultatima i učincima, o učinkovitosti upotrebe resursa i dodanoj vrijednosti Unije, kao i završno izvješće o evaluaciji dugoročnog učinka, rezultata i održivosti djelovanja i sinergijama s drugim programima.
- (87) U cilju praćenja potpore pružene MSP-ovima, Program bi se trebao koristiti mjerljivim pokazateljima uspješnosti. Podložno dostupnosti informacija i prema potrebi, tim bi se pokazateljima trebali mjeriti rezultati Programa u odnosu na njegove specifične ciljeve i posebne ciljane skupine (primjerice žene, mladi i starije osobe) te učinak na njih. Konkretno, prilikom praćenja bilo bi važno mjeriti potporu pruženu zelenoj i digitalnoj tranziciji, internacionalizaciji i inovacijama. Osim toga, praćenjem bi trebalo uzeti u obzir kontekstualne pokazatelje kojima se ne mjeri uspješnost Programa, već koji omogućuju pregled okružja u kojemu posluju MSP-ovi.

¹ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

- (88) Neiscrpan popis bolesti životinja i zoonoza koje ispunjavaju uvjete za financiranje u okviru hitnih mjera te za financiranje u okviru programa iskorjenjivanja, kontrole i nadzora trebalo bi utvrditi na temelju bolesti životinja iz Uredbe (EZ) br. 999/2001 Europskog parlamenta i Vijeća¹, Uredbe (EZ) br. 2160/2003 Europskog parlamenta i Vijeća², Direktive 2003/99/EZ Europskog parlamenta i Vijeća³ i Uredbe (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća⁴.

¹ Uredba (EZ) br. 999/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o utvrđivanju pravila za sprečavanje, kontrolu i iskorjenjivanje određenih transmisivnih spongiformnih encefalopatija (SL L 147, 31.5.2001., str. 1.).

² Uredba (EZ) br. 2160/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. studenoga 2003. o kontroli salmonela i drugih određenih uzročnika zoonoza koji se prenose hranom (SL L 325, 12.12.2003., str. 1.).

³ Direktiva 2003/99/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. studenoga 2003. o praćenju zoonoza i uzročnika zoonoza, o izmjeni Odluke Vijeća 90/424/EEZ i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 92/117/EEZ (SL L 325, 12.12.2003., str. 31.).

⁴ Uredba (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o prenosivim bolestima životinja te o izmjeni i stavljanju izvan snage određenih akata u području zdravlja životinja („Zakon o zdravlju životinja”) (SL L 84, 31.3.2016., str. 1.).

- (89) Kako bi se u obzir uzela stanja izazvana bolestima životinja koje imaju znatan utjecaj na uzgoj stoke ili trgovinu stokom, razvoj zoonoza koje predstavljaju prijetnju ljudima ili novi trendovi u području znanosti ili epidemiologije te bolesti životinja, koji bi mogle predstavljati novu prijetnju za Uniju, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a u vezi s izmjenom popisa bolesti životinja i zoonoza. Kako bi se u obzir uzele buduće promjene u vezi sa subjektima kojima se mogu dodijeliti bespovratna sredstva u okviru Programa u odnosu na zastupanje interesa potrošača na razini Unije, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a u vezi s izmjenom popisa tih subjekata. Kako bi se osigurala djelotvorna procjena napretka Programa u postizanju njegovih ciljeva, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a u vezi s izmjenom, prema potrebi, popisa pokazatelja koji se upotrebljavaju za mjerenje ostvarenja specifičnih ciljeva, kao i dopunom ove Uredbe uspostavljanjem okvira za praćenje i evaluaciju. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. Trebalo bi se savjetovati i s dionicima i udrugama potrošača. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.

- (90) Na temelju Odluke Vijeća 2013/755/EU¹ pojedinci i subjekti s boravištem odnosno poslovnim nastanom u prekomorskim zemljama ili područjima (PZP) ispunjavaju uvjete za financiranje, podložno pravilima i ciljevima Programa i mogućem režimu koji se primjenjuje na državu članicu s kojom su relevantna prekomorska zemlja ili relevantno prekomorsko područje povezani.

¹ Odluka Vijeća 2013/755/EU od 25. studenoga 2013. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji („Odluka o prekomorskom pridruživanju”) (SL L 344, 19.12.2013., str. 1.).

- (91) U skladu s Financijskom uredbom, Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹ i uredbama Vijeća (Euratom, EZ) br. 2988/95², (EZ, Euratom) br. 2185/96³ i (EU) 2017/1939⁴ financijski interesi Unije trebaju biti zaštićeni razmjernim mjerama, među ostalim mjerama koje se odnose na sprečavanje, otkrivanje, ispravljanje i ispitivanje nepravilnosti, uključujući prijevare, na povrat izgubljenih, pogrešno plaćenih ili nepravilno upotrijebljenih sredstava te, prema potrebi, na izricanje administrativnih sankcija. Osobito, u skladu s uredbama (Euratom, EZ) br. 2185/96 i (EU, Euratom) br. 883/2013 OLAF je ovlašten provoditi administrativne istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, radi utvrđivanja je li došlo do prijevare, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti, koje utječu na financijske interese Unije. Ured europskog javnog tužitelja (EPPO) ovlašten je, u skladu s Uredbom (EU) 2017/1939, provoditi istrage i kazneni progon kaznenih djela koja utječu na financijske interese Unije, kako su predviđena u Direktivi (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća⁵. U skladu s Financijskom uredbom svaka osoba ili svaki subjekt koji prima sredstva Unije treba u potpunosti surađivati u zaštiti financijskih interesa Unije, dodijeliti potrebna prava i potreban pristup Komisiji, OLAF-u, Revizorskom sudu i, u pogledu onih država članica koje sudjeluju u pojačanoj suradnji na temelju Uredbe (EU) 2017/1939, EPPO-u, te osigurati da svaka treća strana koja je uključena u izvršavanje sredstava Unije dodijeli jednakovrijedna prava.

¹ Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (SL L 248, 18.9.2013., str. 1.).

² Uredba Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica (SL L 312, 23.12.1995., str. 1.).

³ Uredba Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevara i ostalih nepravilnosti (SL L 292, 15.11.1996., str. 2.).

⁴ Uredba Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja („EPPO”) (SL L 283, 31.10.2017., str. 1.).

⁵ Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevara počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (SL L 198, 28.7.2017., str. 29.).

- (92) Na ovu se Uredbu primjenjuju horizontalna financijska pravila koja su Europski parlament i Vijeće donijeli na temelju članka 322. UFEU-a. Ta su pravila utvrđena u Financijskoj uredbi i njima se posebice određuje postupak utvrđivanja i izvršenja proračuna s pomoću bespovratnih sredstava, nagrada, neizravnog upravljanja, financijskih instrumenata, proračunskih jamstava, financijskom pomoći i nadoknada troškova vanjskim stručnjacima te predviđaju provjere odgovornosti financijskih izvršitelja. Pravila donesena na temelju članka 322. UFEU-a uključuju i opći režim uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije.
- (93) Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća¹ uređuje se obrada osobnih podataka koja se provodi u državama članicama u kontekstu ove Uredbe i pod nadzorom nadležnih tijela država članica. Uredbom (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća² uređuje se obrada osobnih podataka koju provodi Komisija u okviru ove Uredbe i pod nadzorom Europskog nadzornika za zaštitu podataka. Svaka razmjena ili prijenos informacija od strane nadležnih tijela treba biti u skladu s pravilima o prijenosu osobnih podataka kako je utvrđeno u Uredbi (EU) 2016/679, svaka razmjena ili prijenos informacija od strane Komisije treba biti u skladu s pravilima o prijenosu osobnih podataka kako je utvrđeno u Uredbi (EU) 2018/1725.

¹ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

² Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39.).

- (94) Uredbom (EZ) br. 223/2009 uspostavljaju se pravila izrade statistike u skladu s načelom povjerljivosti statističkih podataka te u skladu s njom nacionalni statistički uredi, druga nacionalna tijela i Komisija (Eurostat) poduzimaju sve potrebne mjere kako bi osigurali usklađenost načela i smjernica s obzirom na fizičku i logičku zaštitu povjerljivih podataka.
- (95) S obzirom na to da cilj ove Uredbe, odnosno uspostavu programa za poboljšanje funkcioniranja unutarnjeg tržišta, konkurentnosti i održivosti poduzeća, posebno MSP-ova, i za zaštitu potrošača, za područje bilja, životinja, hrane i hrane za životinje te za okvir za programiranje i financiranje razvoja, proizvodnje i diseminacije europske statistike za razdoblje 2021. – 2027., zbog prekogranične naravi uključenih pitanja, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se on, zbog većeg potencijala djelovanja Unije, na bolji način može ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.
- (96) Programom bi trebalo osigurati i veću vidljivost i usklađenost unutarnjeg tržišta Unije, konkurentnost i održivost poduzeća, osobito MSP-ova, i djelovanja povezana s europskom statistikom usmjerena na građane, poduzeća i uprave Unije.

- (97) Budući da odredbe o izmjeni pravnih akata više ne proizvode učinke u trenutku njihova stupanja na snagu, a izmjene koje su njima uvedene u druge pravne akte u istom trenutku postaju dio tih pravnih akata, stavljanje izvan snage Uredbe (EU) br. 652/2014 Europskog parlamenta i Vijeća¹ nema učinka na izmjene koje su već uvedene njezinim odredbama o izmjeni u drugim pravnim aktima, a posebno u Uredbi (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća² i Direktivi Vijeća 2008/90/EZ³ u pogledu osnivanja Stalnog odbora za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje, koji ostaju na snazi bez obzira na stavljanje izvan snage Uredbe (EU) br. 652/2014.

¹ Uredba (EU) br. 652/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o utvrđivanju odredaba za upravljanje rashodima koji se odnose na prehrambeni lanac, zdravlje i dobrobit životinja te na biljno zdravstvo i biljni reproduksijski materijal, o izmjeni direktiva Vijeća 98/56/EZ, 2000/29/EZ i 2008/90/EZ, uredbi (EZ) br. 178/2002, (EZ) br. 882/2004 i (EZ) br. 396/2005 Europskog parlamenta i Vijeća, Direktive 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage odluka Vijeća 66/399/EEZ, 76/894/EEZ i 2009/470/EZ (SL L 189, 27.6.2014, str. 1.).

² Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1.).

³ Direktiva Vijeća 2008/90/EZ od 29. rujna 2008. o stavljanju na tržište reproduksijskog sadnog materijala i sadnica namijenjenih proizvodnji voća (Preinačena verzija) (SL L 267, 8.10.2008., str. 8.).

- (98) Kako bi se osigurao kontinuitet pružanja potpore između programa iz razdoblja 2014.-2020. u područjima konkurentnosti i održivosti poduzeća, posebice MSP-ova, zaštite potrošača, klijenata i krajnjih korisnika u području financijskih usluga, oblikovanja politika u području financijskih usluga, bilja, životinja, hrane i hrane za životinje i europske statistike, uspostavljenih Uredbom (EU) br. 1287/2013, Uredbom (EU) br. 254/2014 Europskog parlamenta i Vijeća¹, Uredbom (EU) 2017/826, Uredbom (EU) br. 258/2014 Europskog parlamenta i Vijeća², Uredbom (EU) br. 652/2014, Uredbom (EU) br. 99/2013 i ovog Programa, posebno u vezi s nastavkom višegodišnjih mjera i evaluacijom uspjeha dosadašnjih programa, i kako bi se omogućila provedba od početka višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. - 2027., ova Uredba trebala bi hitno stupiti na snagu i trebala bi se primjenjivati, uz retroaktivni učinak, od 1. siječnja 2021. Od 1. siječnja 2028. odobrena sredstva za tehničku i administrativnu pomoć trebala bi, prema potrebi, pokrivati rashode povezane s upravljanjem onim djelovanjima koja nisu završena do kraja Programa.

¹ Uredba (EU) br. 254/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o višegodišnjem programu za potrošače za razdoblje 2014.-2020. i o stavljanju izvan snage Odluke br. 1926/2006/EZ (SL L 84, 20.3.2014., str. 42.).

² Uredba (EU) br. 258/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o uspostavi programa Unije za podupiranje posebnih aktivnosti u području financijskog izvještavanja i revizije za razdoblje 2014.-2020. i stavljanju izvan snage Odluke br. 716/2009/EZ (SL L 105, 8.4.2014., str. 1.)

- (99) Zbog zakašnjelog stupanja na snagu ove Uredbe nije moguće poštovati rokove za donošenje programa rada u području bilja, životinja, hrane i hrane za životinje i za podnošenje veterinarskih i fitosanitarnih programa država članica za 2021. i 2022. niti Komisija može poštovati rokove za odobrenje tih programa. Kako bi se osigurala pravilna provedba djelovanja u području bilja, životinja, hrane i hrane za životinje 2021. i 2022., ti se rokovi ne bi trebali primjenjivati za 2021. i 2022. godinu.
- (100) Uredbe (EU) br. 99/2013, (EU) br. 1287/2013, (EU) br. 254/2014 i (EU) br. 652/2014 trebalo bi stoga staviti izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2021.,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

Ovom se Uredbom uspostavlja program za poboljšanje funkcioniranja unutarnjeg tržišta i konkurentnosti te održivosti poduzeća, posebice mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća, i za zaštitu potrošača, za upravljanje rashodima u području bilja, životinja, hrane i hrane za životinje, te za programski okvir i okvir za financiranje za razvoj, proizvodnju i diseminaciju europske statistike u smislu članka 13. Uredbe (EZ) br. 223/2009 (Program jedinstvenog tržišta) („Program”) za razdoblje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2027. Trajanje Programa usklađeno je s trajanjem višegodišnjeg financijskog okvira.

Ovom se Uredbom utvrđuju ciljevi Programa i prihvatljiva djelovanja za provedbu tih ciljeva, proračun za razdoblje 2021. – 2027., oblici financiranja sredstvima Unije i pravila za osiguravanje takvog financiranja te sustav upravljanja Programom.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „operacija mješovitog financiranja” znači djelovanje koje se podupire iz proračuna Unije, među ostalim u okviru mehanizma ili platforme mješovitog financiranja kako je definirano u članku 2. stavku 6. Financijske uredbe, u kojima se kombiniraju bespovratni oblici potpore ili financijski instrumenti iz proračuna Unije i povratni oblici potpore iz razvojnih ili drugih javnih financijskih institucija te komercijalnih financijskih institucija i ulagatelja;
2. „europska statistika” znači statistika koja je razvijena, proizvedena i diseminirana u skladu s Uredbom (EZ) br. 223/2009;
3. „pravni subjekt” znači fizička osoba ili pravna osoba osnovana i priznata kao takva u skladu s pravom Unije, nacionalnim ili međunarodnim pravom, koja ima pravnu osobnost i sposobnost djelovati u vlastito ime, izvršavati prava i podlijevati obvezama, ili subjekt koji nema pravnu osobnost kako je navedeno u članku 197. stavku 2. točki (c) Financijske uredbe;
4. „mikropoduzeća, mala i srednja poduzeća” ili „MSP-ovi” znači mikropoduzeća, mala i srednja poduzeća kako je definirano u Preporuci 2003/361/EZ;

5. „klasteri i organizacije poslovnih mreža” znači strukture ili organizirane skupine neovisnih stranaka u obliku organizacija koje podupiru jačanje suradnje, umrežavanja i učenja skupina poduzeća koja su osmišljena za pružanje ili usmjeravanje specijaliziranih i prilagođenih usluga poslovne potpore, posebice MSP-ovima, kako bi se, među ostalim, poticale inovacije i aktivnosti internacionalizacije, uključujući promicanjem dijeljenja objekata te razmjene znanja i stručnog znanja.

Članak 3.

Ciljevi Programa

1. Opći su ciljevi Programa sljedeći:
- (a) poboljšati funkcioniranje unutarnjeg tržišta, posebno radi zaštite i osnaživanja građana, potrošača i poduzeća, posebice MSP-ova, provedbom prava Unije, olakšavanjem pristupa tržištu, utvrđivanjem normi i promicanjem zdravlja ljudi, životinja i bilja te dobrobiti životinja, uz istodobno poštovanje načelâ održivog razvoja i osiguravanje visoke razine zaštite potrošača, kao i pojačati suradnju među nadležnim tijelima država članica i između nadležnih tijela država članica i Komisije te decentraliziranih agencija Unije;

- (b) razviti, proizvesti i diseminirati visokokvalitetnu, usporedivu, pravodobnu i pouzdanu europsku statistiku kojom se podupire osmišljavanje, praćenje i evaluacija svih politika Unije i pomaže građanima, oblikovateljima politika, tijelima, poduzećima, akademskoj zajednici i medijima donijeti utemeljene odluke i aktivno sudjelovati u demokratskom procesu.

2. Specifični su ciljevi Programa sljedeći:

- (a) povećati djelotvornost unutarnjeg tržišta, među ostalim u svjetlu digitalne transformacije, i to:
 - i. olakšavanjem sprečavanja i uklanjanja diskriminirajućih, neopravdanih ili nerazmjernih prepreka i podupiranjem razvoja, provedbe i izvršavanja prava Unije u području unutarnjeg tržišta robe i usluga, među ostalim poboljšanjem primjene načela uzajamnog priznavanja, u području pravila o javnoj nabavi, prava trgovačkih društava, ugovornog i izvanugovornog prava, pravila o sprečavanju pranja novca, slobodnog kretanja kapitala i financijskih usluga te pravila tržišnog natjecanja, među ostalim razvojem alata za upravljanje usmjerenih na korisnika;
 - ii. podupiranjem djelotvornog nadzora tržišta u cijeloj Uniji kako bi se zajamčilo da se na tržište Unije stavljaju samo sigurni i sukladni proizvodi koji pružaju visoku razinu zaštite potrošača i drugih krajnjih korisnika, uključujući proizvode koji se prodaju na internetu, kao i u svrhu postizanja veće homogenosti tijela za nadzor tržišta u Uniji i podizanja njihovog kapaciteta;

- (b) jačati konkurentnost i održivost MSP-ova i postići dodatnost na razini Unije mjerama čiji je cilj:
- i. pružanje različitih oblika potpore MSP-ovima te klasterima i organizacijama poslovnih mreža, među ostalim u sektoru turizma, čime se potiču rast, proširenje i stvaranje MSP-ova;
 - ii. lakši pristup tržištima, uključujući putem internacionalizacije MSP-ova;
 - iii. promicanje poduzetništva i stjecanje poduzetničkih vještina;
 - iv. promicanje povoljnih poslovnih okružja za MSP-ove, podupiranje digitalne transformacije MSP-ova i promicanje novih poslovnih prilika za MSP-ove, među ostalim za one koji su poduzeća socijalne ekonomije i poduzeća s inovativnim poslovnim modelima;
 - v. podupiranje konkurentnosti industrijskih ekosustava i sektora te razvoj industrijskih lanaca vrijednosti;
 - vi. promicanje modernizacije industrije, doprinoseći zelenom, digitalnom i otpornom gospodarstvu;

- (c) osiguravati djelotvorno funkcioniranje unutarnjeg tržišta putem postupaka normizacije kojima se:
- i. omogućuje financiranje europske normizacije i sudjelovanje svih relevantnih dionika u uspostavi europskih normi;
 - ii. podupire razvoj visokokvalitetnih međunarodnih standarda financijskog i nefinancijskog izvještavanja i revizije, olakšava njihova integracija u pravo Unije te promiču inovacije i razvoj najboljih praksi u korporativnom izvješćivanju;
- (d) promicati interese potrošača i osigurati visoku razinu zaštite potrošača i sigurnosti proizvoda:
- i. u odnosu na potrošače:
 - pružanjem pomoći potrošačima, poduzećima i predstavnicima civilnog društva te njihovim osnaživanjem i obrazovanjem, posebice u pogledu prava potrošača u okviru prava Unije;
 - osiguravanjem visoke razine zaštite potrošača, održive potrošnje i sigurnosti proizvoda, osobito za najranjivije potrošače, u cilju povećanja pravednosti, transparentnosti i povjerenja u unutarnje tržište;
 - osiguravanjem toga da se interesi potrošača u digitalnom svijetu propisno uzmu u obzir;

- podupiranjem nadležnih tijela za izvršavanje zakonodavstva i organizacija predstavnika potrošača te djelovanja kojima se jača suradnja među nadležnim tijelima, s posebnim naglaskom na pitanjima u vezi s postojećim i novim tehnologijama;
 - doprinosom boljoj kvaliteti i dostupnošću normi u cijeloj Uniji; učinkovitim rješavanjem nepoštenih poslovnih praksi;
 - osiguravanjem toga da svi potrošači imaju pristup učinkovitim mehanizmima pravne zaštite i da su im pružene odgovarajuće informacije o tržištima i pravima potrošača te promicanjem održive potrošnje, osobito podizanjem svijesti o specifičnim značajkama te utjecaju robe i usluga na okoliš;
- ii. u odnosu na potrošače i druge krajnje korisnike financijskih usluga:
- jačanjem sudjelovanja potrošača, drugih krajnjih korisnika financijskih usluga i predstavnika civilnog društva pri oblikovanju politika u području financijskih usluga;
 - promicanjem boljeg razumijevanja financijskog sektora i različitih kategorija financijskih proizvoda stavljenih na tržište;
 - osiguravanjem zaštite interesâ potrošača u području maloprodajnih financijskih usluga;

- (e) doprinositi visokoj razini zdravlja i sigurnosti ljudi, životinja i bilja u području bilja, životinja, hrane i hrane za životinje, među ostalim sprečavanjem, otkrivanjem i iskorjenjivanjem bolesti životinja i organizama štetnih za bilje, među ostalim hitnim mjerama koje se poduzimaju u slučaju kriznih situacija i nepredviđenih događaja velikih razmjera koji utječu na zdravlje životinja ili bilja i podupiranjem poboljšanja dobrobiti životinja, borbe protiv antimikrobne rezistencije i razvoja održive proizvodnje i potrošnje hrane te poticati razmjenu najboljih praksi među dionicima u tim područjima;
- (f) pravodobno, nepristrano i troškovno učinkovito razvijati, proizvoditi, diseminirati i priopćavati visokokvalitetnu europsku statistiku u skladu s kriterijima kvalitete iz članka 12. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 223/2009, s pomoću ojačanog Europskog statističkog sustava iz članka 4. Uredbe (EZ) br. 223/2009 i pojačanih partnerstava u okviru tog sustava te sa svim relevantnim vanjskim stranama, upotrebom višestrukih izvora podataka, metoda napredne analize podataka, pametnih sustava i digitalnih tehnologija te raščlambom na nacionalnoj i, ako je to moguće, na regionalnoj razini.

Članak 4.

Proračun

1. Financijska omotnica za provedbu Programa za razdoblje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2027. iznosi 4 208 041 000 EUR u tekućim cijenama.

2. U okviru iznosa iz stavka 1., sljedeći okvirni iznosi dodjeljuju se za sljedeće ciljeve:
- (a) 451 569 500 EUR za cilj iz članka 3. stavka 2. točke (a) podtočke i.;
 - (b) 105 461 000 EUR za cilj iz članka 3. stavka 2. točke (a) podtočke ii.;
 - (c) 1 000 000 000 EUR za cilj iz članka 3. stavka 2. točke (b);
 - (d) 220 510 500 EUR za cilj iz članka 3. stavka 2. točke (c);
 - (e) 198 500 000 EUR za cilj iz članka 3. stavka 2. točke (d);
 - (f) 1 680 000 000 EUR za cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e);
 - (g) 552 000 000 EUR za cilj iz članka 3. stavka 2. točke (f).
3. Iznos iz stavka 1. može se upotrijebiti za tehničku i administrativnu pomoć za provedbu Programa, posebno s obzirom na aktivnosti pripreme, praćenja, kontrole, revizije i evaluacije, upotrebu mreža informacijske tehnologije usmjerenih na obradu i razmjenu informacija te upotrebu i razvoj korporativnih alata informacijske tehnologije. Kako bi se osigurala najveća moguća dostupnost Programa za financiranje djelovanja obuhvaćenih ciljevima Programa, ukupni troškovi administrativne i tehničke potpore ne prelaze 5 % vrijednosti financijske omotnice iz stavka 1.

4. Proračunske obveze koje traju dulje od jedne financijske godine mogu se rasporediti tijekom nekoliko godina na godišnje obroke.
5. Odstupajući od članka 111. stavka 2. Financijske uredbe, Komisija izvršava proračunsku obvezu za bespovratna sredstva dodijeljena za veterinarske i fitosanitarne hitne mjere u okviru specifičnog cilja iz članka 3. stavka 2. točke (e) ove Uredbe nakon što su zahtjevi za plaćanje koje su podnijele države članice procijenjeni.
6. Sredstva dodijeljena državama članicama u okviru podijeljenog upravljanja mogu se, na zahtjev dotične države članice, prenijeti u Program, podložno uvjetima utvrđenima u članku 26. uredbe Europskog Parlamenta i Vijeća o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i financijskih pravila za njih i za Fond za azil i migracije, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu za upravljanje granicama i viznu politiku („Uredba o zajedničkim odredbama za razdoblje 2021.- 2027.”). Komisija ta sredstva izvršava izravno u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (a) Financijske uredbe ili neizravno u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (c) te Uredbe. Ta se sredstva upotrebljavaju u korist dotične države članice.

7. Ako Komisija nije preuzela pravnu obvezu u okviru izravnog ili neizravnog upravljanja za sredstva prenesena u skladu sa stavkom 6. ovog članka, primjerena nenamjenska sredstva mogu se prenijeti natrag u fond iz kojeg su prvotno bila prenesena, na zahtjev države članice, u skladu s uvjetima utvrđenima u članku 26. Uredbe o zajedničkim odredbama za razdoblje 2021. - 2027.

Članak 5.

Treće zemlje pridružene Programu

Program je otvoren za sudjelovanje sljedećih trećih zemalja:

- (a) članica Europskog udruženja slobodne trgovine koje su članice Europskoga gospodarskog prostora, u skladu s uvjetima utvrđenima u Sporazumu o Europskom gospodarskom prostoru;
- (b) zemalja pristupnica, zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja, u skladu s općim načelima i općim uvjetima za sudjelovanje tih zemalja u programima Unije koji su uspostavljeni u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća za pridruživanje ili u sličnim sporazumima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;

- (c) zemalja obuhvaćenih europskom politikom susjedstva, u skladu s općim načelima i općim uvjetima sudjelovanja tih zemalja u programima Unije koji su uspostavljeni u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća za pridruživanje ili u sličnim sporazumima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;
- (d) ostalih trećih zemalja, u skladu s uvjetima utvrđenima u posebnom sporazumu o sudjelovanju određene treće zemlje u bilo kojem programu Unije pod uvjetom da se tim sporazumom:
 - i. osigurava pravedna ravnoteža u pogledu doprinosa treće zemlje koja sudjeluje u programima Unije i koristi za tu treću zemlju;
 - ii. utvrđuju uvjeti za sudjelovanje u programima, uključujući izračun financijskih doprinosa za pojedinačne programe, i administrativnim troškovima tih programa;
 - iii. trećoj zemlji ne dodjeljuje ovlast za donošenje odluka u pogledu programa Unije;
 - iv. jamče prava Unije da osigura dobro financijsko upravljanje i štiti svoje financijske interese.

Doprinosi iz prvog stavka točke (d) podtočke ii. čine namjenske prihode u skladu s člankom 21. stavkom 5. Financijske uredbe.

Članak 6.

Provedba i oblici financiranja sredstvima Unije

1. Program se provodi u okviru izravnog upravljanja u skladu s Financijskom uredbom ili u okviru neizravnog upravljanja s tijelima iz članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (c) te uredbe.
2. Programom se može omogućiti financiranje u bilo kojem obliku navedenom u Financijskoj uredbi, posebice u obliku bespovratnih sredstava, nagrada i javne nabave. Njime se može omogućiti i financiranje u obliku financijskih instrumenata u okviru operacija mješovitog financiranja.
3. Doprinosima mehanizmu uzajamnog osiguranja mogu se pokriti rizici povezani s osiguranjem povrata sredstava koje primatelji duguju te se oni smatraju dostatnim jamstvom u okviru Financijske uredbe. Primjenjuju se odredbe iz članka 37. stavka 7. Uredbe (EU) 2021/...⁺.

⁺ SL: Molimo umetnite u tekst broj uredbe iz dokumenta ST 7064/20 (2018/0224 (COD)).

POGLAVLJE II.

BESPOVRATNA SREDSTVA

Članak 7.

Bespovratna sredstva

Bespovratna sredstva u okviru Programa dodjeljuju se te se njima upravlja u skladu s glavom VIII. Financijske uredbe.

Članak 8.

Prihvatljiva djelovanja

1. Samo djelovanja kojima se provode ciljevi navedeni u članku 3. prihvatljiva su za financiranje.
2. Posebno su prihvatljiva za financiranje sljedeća djelovanja kojima se provode ciljevi iz članka 3.:
 - (a) stvaranje odgovarajućih uvjeta za osnaživanje svih sudionika unutarnjeg tržišta, uključujući poduzeća, građane, potrošače, predstavnike civilnog društva i javnih tijela, transparentnom razmjenom informacija i kampanjama za podizanje svijesti, osobito u pogledu primjenjivih pravila Unije i prava poduzeća, građana i potrošača, te razmjenom i diseminacijom dobrih praksi, stručnog znanja, znanja i inovativnih rješenja, među ostalim s pomoću djelovanja provedenih putem mreže SOLVIT i Mreže europskih centara za potrošače;

- (b) osiguravanje mehanizama za građane, potrošače, krajnje korisnike i predstavnike civilnog društva, uključujući predstavnike socijalnih partnera i predstavnike poduzeća iz Unije, posebice predstavnike MSP-ova, da doprinose političkim raspravama, politikama i procesu donošenja odluka, posebno podupiranjem funkcioniranja predstavničkih organizacija na nacionalnoj razini i na razini Unije;
- (c) jačanje kapaciteta, olakšavanje i koordinacija zajedničkih djelovanja među državama članicama, među nadležnim tijelima država članica te između nadležnih tijela država članica i Komisije, decentraliziranih agencija Unije i tijela trećih zemalja, uključujući zajednička djelovanja usmjerena na povećanje sigurnosti proizvoda;
- (d) potpora djelotvornom izvršavanju i modernizaciji pravnog okvira Unije i njegovoj brznoj prilagodbi kako bi se Uniji omogućilo da se djelotvorno suoči s globalnim tržišnim natjecanjem, kao i potpora naporima za rješavanje pitanja koja su se pojavila digitalizacijom, među ostalim sljedećim:
 - i. prikupljanjem i analizama podataka;
 - ii. istraživanjem funkcioniranja unutarnjeg tržišta, studijama, evaluacijama i preporukama o politikama;
 - iii. organizacijom demonstracijskih aktivnosti i pilot-projekata;
 - iv. komunikacijskim aktivnostima;

- v. razvojem namjenskih informatičkih alata kao bi se zajamčilo transparentno i učinkovito funkcioniranje unutarnjeg tržišta te suzbile i spriječile prijevare radnje na internetu.

3. Za financiranje su prihvatljiva djelovanja iz članka 36. Uredbe (EU) 2019/1020 kojima se provode specifični ciljevi iz članka 3. stavka 2. točke (a) podtočke ii. ove Uredbe, posebice u odnosu na sljedeće:

- (a) koordinaciju i suradnju između tijela za nadzor tržišta i drugih relevantnih tijela država članica, osobito s pomoću Mreže Unije za sukladnost proizvoda;
- (b) potporu razvoju zajedničkih djelovanja i ispitivanjima u području sukladnosti, uključujući ispitivanja povezanih proizvoda i proizvoda koji se prodaju na internetu;
- (c) potporu strategijama nadzora tržišta, prikupljanju znanja i informacija, sposobnostima ispitivanja i objektima za ispitivanje, istraživačkim ocjenama, programima osposobljavanja, tehničkoj pomoći i izgradnji kapaciteta tijela za nadzor tržišta.

4. Djelovanja kojima se provodi specifični cilj naveden u članku 3. stavku 2. točki (b) prihvatljiva su za financiranje, posebice u odnosu na sljedeće:

- (a) pružanje različitih oblika potpore MSP-ovima, uključujući informacije, mentorstvo, osposobljavanje, obrazovanje, mobilnost, prekograničnu suradnju ili savjetodavne usluge;

- (b) olakšavanje, u koordinaciji s državama članicama, pristupa MSP-ova te klastera i organizacija poslovnih mreža tržištima u Uniji i izvan nje, pružanje potpore, tijekom njihova životnog ciklusa, pri njihovu suočavanju s globalnim okolišnim, gospodarskim i društvenim izazovima i internacionalizacijom poslovanja, te jačanje vodećeg položaja poduzetništva i industrije Unije u globalnim lancima vrijednosti;
- (c) podupiranje rada Europske poduzetničke mreže (EEN) u pružanju integriranih usluga poslovne potpore MSP-ovima iz Unije, među ostalim pomažući tim MSP-ovima da pronađu poslovne partnere i sredstva, posebice iz programa InvestEU, Obzor Europa i Digitalna Europa, olakšavajući da primjenjuju inovacije, internacionalizaciju te zelenu i digitalnu tranziciju, te pomažući im da pristupe digitalnom stručnom znanju te stručnom znanju u području okoliša, klime, energetike i učinkovitog korištenja resursima, kako bi im se olakšalo istraživanje prilika na unutarnjem tržištu i u trećim zemljama uz istovremeno izbjegavanje udvostručavanja aktivnosti putem uske suradnje s državama članicama u skladu s načelom supsidijarnosti i imajući na umu potrebu da se osigura da se, kada se EEN upotrebljava za pružanje usluga u ime drugih programa Unije, uključujući savjetodavne usluge ili usluge izgradnje kapaciteta, te usluge financiraju drugim programima Unije;
- (d) uklanjanje tržišnih prepreka i administrativnog opterećenja i stvaranje povoljnog poslovnog okružja kako bi se MSP-ove osnažilo da ostvare koristi od unutarnjeg tržišta;

- (e) olakšavanje razvoja i rasta poduzeća, uključujući promicanje tehničkih, digitalnih i poduzetničkih vještina, održivo upravljanje poduzećima i razvoj proizvoda i procesa kako bi se potaknula zelena i digitalna transformacija diljem industrijskih ekosustava i duž lanaca vrijednosti proizvodnih i uslužnih sektora;
- (f) podupiranje konkurentnosti i održivosti poduzeća i cijelih sektora gospodarstva te podupiranje primjene kreativnosti i svih oblika inovacija, unaprjeđenja društveno odgovornog poslovanja, usvajanja novih poslovnih modela i suradnje u lancu vrijednosti strateškim povezivanjem ekosustava i klastera, uključujući zajedničkih klusterskih inicijativa;
- (g) poticanje poduzetničkog poslovnog okružja i poduzetničke kulture, među ostalim putem programâ mentorstva i mobilnosti radi unaprjeđenja znanja i iskustva, vještina, tehnološkog kapaciteta i upravljanja poduzećem te podupiranjem novoosnovanih poduzeća, poslovne održivosti i rastućih poduzeća u konkretnim projektima, na temelju prilika ovisnih o kretanjima na tržištu, posvećivanjem posebne pažnje posebnim potrebama potencijalnih novih poduzetnika, kao i članova podzastupljenih skupina.

5. Djelovanja koja predstavljaju aktivnosti iz članaka 15. i 16. Uredbe (EU) br. 1025/2012 kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (c) podtočke i. ove Uredbe prihvatljiva su za financiranje.

6. Djelovanja kojima se pruža potpora aktivnostima koje su usmjerene na razvoj, primjenu, ocjenjivanje i praćenje međunarodnih standarda u području financijskog i nefinancijskog izvještavanja i revizije te nadzor nad njihovim postupcima utvrđivanja standarda i kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (c) podtočke ii. prihvatljiva su za financiranje.
7. Osobito, sljedeća djelovanja kojima se provodi specifični cilj naveden u članku 3. stavku 2. točki (d) podtočki i. prihvatljiva su za financiranje:
- (a) poboljšanje svijesti, digitalne pismenosti i cjeloživotnog obrazovanja potrošača o njihovim pravima, među ostalim u vezi s izazovima uzrokovanim tehnološkim razvojem i digitalizacijom, među ostalim rješavanjem posebnih potreba ranjivih potrošača;
 - (b) olakšavanje pristupa potrošača i trgovaca kvalitetnom izvansudskom rješavanju sporova i internetskom rješavanju sporova te informacijama o mogućnostima ostvarivanja pravne zaštite;
 - (c) podupiranje nadležnih tijela u snažnijem izvršavanju prava o zaštiti potrošača, među ostalim u situacijama u kojima trgovci imaju poslovni nastan u trećim zemljama, posebice putem učinkovite suradnje i zajedničkih djelovanja;
 - (d) podupiranje održive potrošnje posebice podizanjem svijesti potrošača o okolišnoj učinkovitosti proizvoda, kao što su njihova trajnost i značajke ekološkog dizajna, te podupiranje primjene prava potrošača i mogućnosti pravne zaštite u vezi sa zavaravajućim praksama.

8. Djelovanja utvrđena u Prilogu I. kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e) prihvatljiva su za financiranje.
9. Djelovanja utvrđena u Prilogu II. kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (f) prihvatljiva su za financiranje.

Članak 9.

Prihvatljivi subjekti

1. Osim kriterija utvrđenih u članku 197. Financijske uredbe primjenjuju se kriteriji prihvatljivosti utvrđeni u stavcima od 2. do 7. ovog članka.
2. Podložno uvjetima prihvatljivosti utvrđenim u stavcima od 3. do 7., u okviru Programa prihvatljivi su sljedeći subjekti:
 - (a) pravni subjekti s poslovnim nastanom u jednoj od sljedećih:
 - i. državi članici ili prekomorskoj zemlji ili području koje je s njome povezano; ili
 - ii. trećoj zemlji pridruženoj Programu u skladu s člankom 5.;
 - (b) pravni subjekti osnovani u skladu s pravom Unije ili međunarodne organizacije;

(c) iznimno, pravni subjekti s poslovnim nastanom u trećoj zemlji koja nije pridružena Programu, pod uvjetom da sudjelovanje tih subjekata u djelovanju jest unutar ciljeva Programa i da se aktivnostima izvan Unije doprinosi djelotvornosti intervencija koje se provode na područjima država članica na koje se Ugovori primjenjuju.

3. Pravni subjekti s poslovnim nastanom u trećoj zemlji koja nije pridružena Programu mogu sudjelovati u sljedećim djelovanjima:

(a) djelovanjima kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (b);

(b) djelovanjima za potporu zaštite potrošača kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (d) podtočke i.

Subjekti koji sudjeluju u djelovanjima iz prvog podstavka nemaju pravo primati financijske doprinose Unije, osim ako je njihovo sudjelovanje ključno za Program, posebno u smislu poboljšanja konkurentnosti i pristupa tržištima za poduzeća Unije ili u smislu zaštite potrošača koji borave u Uniji. Ta se iznimka ne primjenjuje na subjekte koji ostvaruju dobit.

4. Za djelovanja kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (c) podtočke i. ove Uredbe prihvatljivi su subjekti iz članka 15. i članka 16. Uredbe (EU) br. 1025/2012.

5. Svaka država članica i svaka treća zemlja koja je članica EGP-a na temelju transparentnog postupka imenuje subjekt prihvatljiv za djelovanja kojima se podupire zaštita potrošača provedbom specifičnog cilja iz članka 3. stavka 2. točke (d) podtočke i. te koja se odnose na Mrežu europskih centara za potrošače. Taj subjekt može biti:
- (a) neprofitno tijelo;
 - (b) javno tijelo.
6. Treće zemlje prihvatljive su za sljedeća djelovanja kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e):
- (a) mjere zaštite poduzete u slučaju izravne prijetnje stanju zdravlja u Uniji kao rezultat pojave ili razvoja, na državnom području treće zemlje ili države članice, jedne od bolesti životinja i zoonoza navedenih u Prilogu III. ili jednog od organizama štetnih za bilje navedenih u programu rada iz članka 16.;
 - (b) mjere zaštite ili druge relevantne aktivnosti poduzete u svrhu potpore stanju zdravlja bilja u Uniji.

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 20. radi izmjene Priloga III., ako je to potrebno, kako bi se uzela u obzir pojava novih bolesti životinja i zoonoza koje nisu obuhvaćene pravnim aktima Unije navedenima u tom prilogu.

Osim u slučaju bolesti životinja i organizama štetnih za bilje koji imaju znatan učinak na Uniju, treće zemlje koje nisu pridružene Programu u načelu bi trebale financirati svoje sudjelovanje u djelovanjima iz prvog podstavka.

7. Za djelovanja kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (f) prihvatljivi su sljedeći pravni subjekti:
- (a) nacionalni statistički uredi i druga nacionalna tijela iz članka 5. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 223/2009;
 - (b) za djelovanja kojima se podupiru mreže suradnje iz članka 15. Uredbe (EZ) br. 223/2009, tijela koja djeluju u području statistike, a koja nisu tijela iz točke (a) ovog stavka;
 - (c) neprofitni subjekti koji su neovisni o sektorskim, komercijalnim i poslovnim ili drugim sukobima interesa i čiji su primarni ciljevi i aktivnosti promicanje i podrška provedbi Kodeksa prakse europske statistike iz članka 11. Uredbe (EZ) br. 223/2009 ili provedba novih načina izrade europske statistike čiji je cilj povećanje učinkovitosti i kvalitete na razini Unije.

Članak 10.
Imenovani korisnici

1. Sljedećim subjektima mogu se dodijeliti bespovratna sredstva u okviru Programa bez poziva na podnošenje prijedloga:
 - (a) za djelovanja u području akreditacije kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (a) podtočke i ove Uredbe, tijelu priznatom na temelju članka 14. Uredbe (EZ) br. 765/2008 za obavljanje aktivnosti iz članka 32. Uredbe (EZ) br. 765/2008;
 - (b) za djelovanja u području nadzora tržišta kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (a) podtočke ii. ove Uredbe, tijelima za nadzor tržišta država članica iz članka 17. Uredbe (EZ) br. 765/2008 i članka 10. Uredbe (EU) 2019/1020;
 - (c) za djelovanja kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (c) podtočke i. ove Uredbe, subjektima iz članaka 15. i 16. Uredbe (EU) br. 1025/2012;
 - (d) za djelovanja kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (c) podtočke ii., Europskoj savjetodavnoj skupini za financijsko izvještavanje (EFRAG), Zakladi za međunarodne standarde financijskog izvještavanja i Odboru za nadzor javnog interesa (PIOB);

- (e) za djelovanja kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (d) podtočke i. koja se odnose na zastupanje interesa potrošača na razini Unije, Bureau Européen des Unions de Consommateurs (BEUC) i Europskoj udruzi za koordinaciju predstavljanja potrošača u normizaciji (ANEC) pod uvjetom da nemaju sukob interesa te da svaki od njih, putem svojih članova, zastupa interese potrošača u Uniji u najmanje dvije trećine država članica;
- (f) za djelovanja kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (d) podtočke ii. organizacijama Finance Watch i Better Finance pod sljedećim uvjetima koji se procjenjuju na godišnjoj razini:
 - i. subjekti ostaju nevladine, neprofitne organizacije, neovisne o sektorskim, komercijalnim ili ekonomskim interesima;
 - ii. nemaju sukobljenih interesa i putem svojih članova zastupaju interese potrošača Unije i drugih krajnjih korisnika u području financijskih usluga;

(g) za djelovanja kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e) ove Uredbe:

- i. nadležnim tijelima država članica i njihovim povezanim subjektima, referentnim laboratorijima Europske unije iz članaka 92., 95. i 97. Uredbe (EU) 2017/625, referentnim centrima Europske unije iz članaka 95. i 97. Uredbe (EU) 2017/625 i članka 29. Uredbe (EU) 2016/1012 Europskog parlamenta i Vijeća¹ i relevantnim međunarodnim organizacijama te nacionalnim referentnim laboratorijima za zdravlje bilja i nacionalnim referentnim laboratorijima za zdravlje životinja, ne dovodeći u pitanje obvezu država članica da tim nacionalnim referentnim laboratorijima pruže odgovarajuća financijska sredstva u skladu s Uredbom (EU) 2017/625 i pod uvjetom da se jasno dokaže da djelovanja kojima se podupire učinkovitost tih nacionalnih referentnih laboratorija u pogledu službenih kontrola i drugih službenih aktivnosti u smislu članka 2. Uredbe (EU) 2017/625 predstavljaju dodanu vrijednost Unije i da je u okviru Programa dostupno dovoljno financijskih sredstava za potporu tim djelovanjima;
- ii. u slučaju djelovanja opisanih u članku 9. stavku 6. točkama (a) i (b) ove Uredbe, nadležnim tijelima trećih zemalja;

¹ Uredba (EU) 2016/1012 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o zootehničkim i genealoškim uvjetima za uzgoj uzgojno valjanih životinja čistih pasmina, uzgojno valjanih hibridnih svinja i njihovih zametnih proizvoda i trgovinu njima kao i za njihov ulazak u Uniju te o izmjeni Uredbe (EU) br. 652/2014, direktiva Vijeća 89/608/EEZ i 90/425/EEZ i stavljanju izvan snage određenih akata u području uzgoja životinja („Uredba o uzgoju životinja”) (SL L 171, 29.6.2016., str. 66.).

(h) za djelovanja kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (f) ove Uredbe, nacionalnim statističkim uredima i drugim nacionalnim tijelima iz članka 5. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 223/2009.

2. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 20. radi izmjene stavka 1. točke (e) ovog članka u pogledu subjekata kojima se u okviru Programa mogu dodijeliti bespovratna sredstva.

Članak 11.

Evaluacija prijedloga i kriteriji za dodjelu

1. Rad odborâ za evaluaciju temelji se na općim načelima primjenjivima na bespovratna sredstva i utvrđenima u članku 188. Financijske uredbe, a posebice na načelima jednakog tretmana i transparentnosti te na načelu nediskriminacije.
2. Odbori za evaluaciju ocjenjuju prijedloge na temelju kriterija za dodjelu, kao što su relevantnost predloženih djelovanja s obzirom na ciljeve kojima se teži, kvaliteta predloženih djelovanja, učinak, uključujući gospodarski i društveni učinak te učinak na okoliš, proračun i isplativost.

Članak 12.

Pravila o sufinanciranju

1. Za djelovanja kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (a) podtočke ii. ove Uredbe u odnosu na tijela za nadzor tržišta država članica i trećih zemalja pridruženih Programu te s obzirom na objekte Unije za ispitivanje iz članka 21. Uredbe (EU) 2019/1020, Programom se može, odstupajući od članka 190. Financijske uredbe, financirati do 100 % prihvatljivih troškova djelovanja.
2. Za bespovratna sredstva kojima se pruža financijska potpora djelovanjima u kontekstu specifičnog cilja iz članka 3. stavka 2. točke (b) ove Uredbe, Programom se može, odstupajući od članka 190. Financijske uredbe, financirati do 100 % prihvatljivih troškova za financijsku potporu trećim stranama i do 90 % prihvatljivih troškova za druge kategorije troškova. Za djelovanja EEN-a u kontekstu specifičnog cilja iz članka 3. stavka 2. točke (b) ove Uredbe, Programom se može, odstupajući od članka 190. Financijske uredbe, financirati do 100 % prihvatljivih troškova za dodatne troškove koordinacije i umrežavanja i do 60 % prihvatljivih troškova za druge kategorije troškova. Osim toga, prihvatljivi neizravni troškovi određuju se primjenom paušalnog iznosa od 25 % ukupnih prihvatljivih izravnih troškova, isključujući prihvatljive izravne troškove za podugovaranje, financijsku potporu trećim stranama i sve jedinične troškove ili jednokratne iznose koji uključuju neizravne troškove.

3. Za bespovratna sredstva dodijeljena PIOB-u koji provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (c) podtočke ii., ako financiranje sredstvima Međunarodne federacije računovođa (IFAC) u određenoj godini dosegne više od dvije trećine ukupnoga godišnjeg financiranja, godišnji doprinos za tu godinu ograničen je na najviši iznos naveden u programu rada iz članka 16. stavka 1.
4. Za bespovratna sredstva dodijeljena ANEC-u na temelju članka 10. stavka 1. točke (e), Programom se može financirati do 95 % prihvatljivih troškova.
5. Za djelovanja kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e) ove Uredbe, Programom se može, odstupajući od članka 190. Financijske uredbe, financirati do 100 % prihvatljivih troškova.

Za djelovanja iz Priloga I. točaka 1. i 2. stopa sufinanciranja koja se primjenjuje iznosi 50 % prihvatljivih troškova, uz sljedeće iznimke:

- (a) Stopa iznosi 75 % prihvatljivih troškova u odnosu na:
 - i. prekogranične aktivnosti koje zajedno provode dvije države članice ili više njih s ciljem kontrole, sprečavanja ili iskorjenjivanja organizama štetnih za bilje ili bolesti životinja;
 - ii. države članice čiji bruto nacionalni dohodak po stanovniku na temelju najnovijih podataka Eurostata iznosi manje od 90 % prosjeka Unije.

- (b) Odstupajući od članka 190. Financijske uredbe, stopa iznosi 100 % prihvatljivih troškova kad se aktivnosti koje imaju koristi od doprinosa Unije odnose na sprečavanje i kontrolu ozbiljnih rizika za zdravlje ljudi, bilja i životinja u Uniji te:
- i. njihov je cilj izbjegavanje ljudskih žrtava ili velikih gospodarskih poremećaja u Uniji kao cjelini;
 - ii. predstavljaju posebne zadaće koje su prijeko potrebne za Uniju kao cjelinu kako je utvrdila Komisija u programu rada iz članka 16. stavka 4.; ili
 - iii. provedene su u trećim zemljama.
- (c) Ako je to potrebno zbog nedostatka sredstava, nedostatne provedbe Programa ili hitnih mjera, odnosno postupnog ukidanja sufinanciranja djelovanjâ protiv bolesti životinja ili organizama štetnih za bilje, stope sufinanciranja su niže.

Za potrebe točke (c) drugog podstavka ovog stavka iznos smanjenja stopa sufinanciranja odražava važnost osnova za nižu stopu. Komisija donosi provedbene akte kojima se uspostavljaju niže stope sufinanciranja. Ti provedbeni akti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 21. stavka 6.

6. Za djelovanja kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (f) ove Uredbe, Programom se može financirati do 95 % prihvatljivih troškova djelovanja kojima se podupiru mreže suradnje iz članka 15. Uredbe (EZ) br. 223/2009.

Članak 13.

Prihvatljivi troškovi povezani s programima i hitnim mjerama

1. Uz kriterije za prihvatljive troškove, koji su utvrđeni u članku 186. Financijske uredbe, troškovi koji nastaju za države članice provedbom hitnih mjera iz Priloga I. točaka 1.4.1. i 1.4.2. kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e) ove Uredbe:
- (a) prihvatljivi su prije datuma podnošenja zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava, u skladu s člankom 193. stavkom 2. drugim podstavkom točkom (b) Financijske uredbe;
 - (b) prihvatljivi su od datuma sumnje na pojavu bolesti životinja ili prisutnosti organizma štetnog za bilje, pod uvjetom da je ta pojava ili prisutnost naknadno potvrđena.

Podnošenju zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava prethodi obavijest Komisiji o pojavi bolesti životinja u skladu s člankom 19. ili 20. i pravilima donesenima na temelju članka 23. Uredbe (EU) 2016/429 ili prisutnosti karantenskog štetnog organizma Unije u skladu s člankom 9., 10. ili 11. Uredbe (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća¹.

2. Za djelovanja kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e) ove Uredbe prihvatljivi troškovi iz Priloga I. točaka 2.2.1. i 2.2.2. u pogledu provedbe programâ mogu biti prihvatljivi za bespovratna sredstva ako ispunjavaju kriterije utvrđene u članku 186. Financijske uredbe.

Članak 14.

Kumulativno i alternativno financiranje

1. Za djelovanje za koje je primljen doprinos iz drugog programa Unije može se primiti doprinos i iz Programa, pod uvjetom da se doprinosima ne pokrivaju isti troškovi. Na odgovarajući doprinos djelovanju primjenjuju se pravila relevantnog programa Unije. Kumulativno financiranje ne smije premašiti ukupne prihvatljive troškove djelovanja. Potpora iz različitih programa Unije može se izračunati razmjerno u skladu s dokumentima u kojima su utvrđeni uvjeti za potporu.

¹ Uredba (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o zaštitnim mjerama protiv organizama štetnih za bilje i o izmjeni uredaba (EU) br. 228/2013, (EU) br. 652/2014 i (EU) br. 1143/2014 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 69/464/EEZ, 74/647/EEZ, 93/85/EEZ, 98/57/EZ, 2000/29/EZ, 2006/91/EZ i 2007/33/EZ (SL L 317, 23.11.2016., str. 4.).

2. Djelovanja kojima je u okviru Programa dodijeljena oznaka pečata izvrsnosti mogu primiti potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj ili Europskog socijalnog fonda plus u skladu s člankom 73. stavkom 4. Uredbe o zajedničkim odredbama za razdoblje 2021. - 2027 ako ispunjavaju sljedeće kumulativne uvjete:
 - (a) ocijenjena su u pozivu na podnošenje prijedlogâ u okviru Programa;
 - (b) u skladu su s minimalnim zahtjevima u pogledu kvalitete iz tog poziva na podnošenje prijedlogâ;
 - (c) ne mogu se financirati u okviru tog poziva na podnošenje prijedlogâ zbog proračunskih ograničenja.
3. Operacija može primiti potporu iz jednog ili više programa Unije. Kada se to dogodi, rashodi prijavljeni u zahtjevu za plaćanje ne navode u zahtjevu za plaćanje za drugi program.
4. Iznos rashoda koji treba unijeti u zahtjev za plaćanje može se izračunati za svaki dotični program na proporcionalnoj osnovi u skladu s dokumentom u kojem su utvrđeni uvjeti za potporu.

POGLAVLJE III.

OPERACIJE MJEŠOVITOG FINANCIRANJA

Članak 15.

Operacije mješovitog financiranja

Operacije mješovitog financiranja u okviru Programa provode se u skladu s Uredbom (EU) 2021/523 i glavom X. Financijske uredbe.

POGLAVLJE IV.

PROVEDBA, PRAĆENJE I KONTROLA

Članak 16.

Provedba programa

1. Program se provodi s pomoću programa rada iz članka 110. stavka 2. Financijske uredbe.

Programima rada provode se specifični ciljevi utvrđeni u članku 3. i prihvatljiva djelovanja utvrđena u članku 8. U tim programima rada detaljno se utvrđuju:

- (a) okvirni iznos dodijeljen za svako djelovanje i, ako je to potrebno, okvirni ukupni iznos za sva djelovanja te okvirni raspored provedbe;
- (b) osnovni kriteriji evaluacije za bespovratna sredstva, u skladu s člankom 11., i najviša stopa sufinanciranja, u skladu s člankom 12.

U programima rada utvrđuje se, ako je to primjenjivo, ukupni iznos namijenjen operacijama mješovitog financiranja.

- 2. Komisija provedbenim aktima donosi programe rada za provedbu specifičnog cilja iz članka 3. stavka 2. točke (b). Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 21. stavka 5.
- 3. Komisija provedbenim aktima donosi programe rada za provedbu specifičnog cilja iz članka 3. stavka 2. točke (d) podtočke i. Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 21. stavka 4.

4. Komisija provedbenim aktima donosi programe rada za provedbu specifičnog cilja iz članka 3. stavka 2. točke (e) kako je utvrđeno u članku 8. stavku 8. i Prilogu I. do 30. travnja godine koja prethodi njihovoj provedbi, pod uvjetom da je usvojen nacrt proračuna. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 21. stavka 6.
5. Djelovanja utvrđena u Prilogu II. ovoj Uredbi kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (f) ove Uredbe, uključujući inicijative u vezi s preispitivanjem prioriteta, provode se u skladu s člancima 13., 14. i 17. Uredbe (EZ) br. 223/2009, uključujući inicijative u vezi s preispitivanjem prioriteta, i to bliskom i koordiniranom suradnjom unutar Europskog statističkog sustava.

Članak 17.

Praćenje i izvješćivanje

1. Pokazatelji za izvješćivanje o napretku Programa prema ostvarenju specifičnih ciljeva utvrđenih u članku 3. stavku 2. navedeni su u Prilogu IV.
2. Pri izvješćivanju o napretku u provedbi specifičnog cilja iz članka 3. stavka 2. točke (b), Komisija predstavlja relevantne kontekstualne pokazatelje, dobivene iz pregleda uspješnosti MSP-ova, iz informativnih članaka Akta o malom poduzetništvu i iz svih drugih relevantnih izvora, zajedno s pokazateljima iz stavka 1.

3. Kako bi osigurala djelotvornu procjenu napretka Programa prema ostvarenju njegovih ciljeva, Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 20. kako bi izmijenila Prilog IV. u pogledu pokazatelja, kada se to smatra potrebnim, kao i radi dopune ove Uredbe odredbama o uspostavi okvira za praćenje i evaluaciju.
4. Sustavom za izvješćivanje o uspješnosti osigurava se da se podaci za praćenje provedbe i rezultata Programa prikupljaju učinkovito, djelotvorno i pravodobno.

U tu svrhu uvode se razmjerne obveze izvješćivanja za primatelje sredstava Unije te, prema potrebi, za države članice.

Članak 18.

Evaluacija

1. Evaluacije se provode pravodobno kako bi se njihovi rezultati uzeli u obzir tijekom postupka donošenja odluka.
2. Međuevaluacija Programa provodi se do četiri godine od datuma početka provedbe Programa. Komisija priprema izvješće o međuevaluaciji kako bi ocijenila uspješnost Programa, uključujući aspekte kao što su djelotvornost, učinkovitost, usklađenost, relevantnost, sinergije unutar Programa i dodana vrijednost Unije.

3. Za djelovanja kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (c) podtočke ii. Komisija priprema godišnje izvješće o radu Zaklade za međunarodne standarde financijskog izvještavanja u pogledu razvoja međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, kao i općenito o radu PIOB-a i o radu EFRAG-a. Komisija dostavlja izvješće Europskom parlamentu i Vijeću.
4. Na kraju provedbe Programa, a u svakom slučaju četiri godine nakon završetka razdoblja utvrđenog u članku 1., Komisija sastavlja završno izvješće o evaluaciji kako bi ocijenila uspješnost Programa, uključujući aspekte kao što su djelotvornost, učinkovitost, usklađenost, relevantnost, sinergije unutar Programa i dodana vrijednost Unije.
5. Komisija izvješća o međuevaluaciji i završna izvješća o evaluaciji te svoje zaključke i preporuke dostavlja Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru te Odboru regija te ih javno objavljuje. Prema potrebi, izvješćima se prilažu prijedlozi daljnjih djelovanja.
6. U skladu s člankom 13. stavkom 5. Uredbe (EZ) br. 223/2009 Komisija se savjetuje s Odborom za Europski statistički sustav u vezi s onim dijelovima izvješća o međuevaluaciji i završnog izvješća o evaluaciji koji se odnose na djelovanja kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (f) ove Uredbe prije njihova donošenja i podnošenja Europskom parlamentu i Vijeću.

Komisija se savjetuje s Europskim savjetodavnim odborom za statistiku u vezi s dijelom završnog izvješća o evaluaciji koji se odnosi na djelovanja kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (f) ove Uredbe prije njegova donošenja i podnošenja Europskom parlamentu i Vijeću.

Članak 19.

Zaštita financijskih interesa Unije

Ako treća zemlja sudjeluje u Programu prema odluci donesenoj na temelju međunarodnog sporazuma ili sudjeluje na temelju bilo kojeg drugog pravnog instrumenta, ta treća zemlja odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, Europskom uredu za borbu protiv prijevара (OLAF) i Revizorskom sudu dodjeljuje potrebna prava i potreban pristup koji se zahtijevaju za sveobuhvatno izvršavanje njihovih ovlasti. Kada je riječ o OLAF-u, takva prava uključuju pravo provedbe istraga, među ostalim provjera i inspekcija na terenu, kako je predviđeno u Uredbi (EU, Euratom) br. 883/2013.

Članak 20.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.

2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 9. stavka 6. drugog podstavka, članka 10. stavka 2. i članka 17. stavka 3. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od sedam godina počevši od 1. siječnja 2021. Komisija izrađuje izvješće o delegiranju ovlasti najkasnije devet mjeseci prije kraja razdoblja od sedam godina. Delegiranje ovlasti prešutno se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 9. stavka 6. drugog podstavka, članka 10. stavka 2. i članka 17. stavka 3. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

6. Delegirani akt donesen na temelju članka 9. stavka 6. drugog podstavka, članka 10. stavka 2. i članka 17. stavka 3. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 21.

Postupak odbora

1. Kada je riječ o provedbenim aktima iz članka 16. stavka 2. ove Uredbe koji se odnose na specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (b) ove Uredbe Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Kada je riječ o provedbenim aktima iz članka 16. stavka 3. ove Uredbe koji se odnose na specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (d) podtočke i. ove Uredbe Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
3. Kada je riječ o provedbenim aktima iz članka 12. stavka 5. drugog podstavka i članka 16. stavka 4. ove Uredbe koji se odnose na specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e) ove Uredbe Komisiji pomaže Stalni odbor za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

4. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.
5. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.
6. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Kada se mišljenje odbora treba dobiti pisanim postupkom, navedeni postupak završava bez rezultata kada u roku za davanje mišljenja to odluči predsjednik odbora ili to zahtijeva obična većina članova odbora.

POGLAVLJE V.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 22.

Informiranje, priopćavanje i promidžba

1. Primatelji sredstava Unije priznaju podrijetlo i osiguravaju vidljivost tih sredstava, posebice pri promicanju djelovanja i njihovih rezultata, pružanjem koherentnih, djelotvornih i razmjernih ciljanih informacija različitoj publici, među ostalim medijima i javnosti.
2. Komisija provodi informacijska i komunikacijska djelovanja na način prilagođen korisnicima kako bi se podigla svijest među potrošačima, građanima, poduzećima, posebno MSP-ovima, i javnim upravama o financijskim sredstvima osiguranim u okviru Programa te o djelovanjima i rezultatima koji iz njega proizlaze.
3. Financijska sredstva dodijeljena Programu također doprinose institucijskom priopćavanju političkih prioriteta Unije, ako se ti prioriteti odnose na ciljeve iz članka 3.

4. Komisija (Eurostat) provodi informacijska i komunikacijska djelovanja koja se odnose na provedbu specifičnog cilja iz članka 3. stavka 2. točke (f) ove Uredbe, uključujući djelovanja i rezultate koji se odnose na razvoj, proizvodnju i diseminaciju europske statistike u skladu sa statističkim načelima utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 223/2009.

Članak 23.

Stavljanje izvan snage

Uredbe (EU) br. 99/2013, (EU) br. 1287/2013, (EU) br. 254/2014 i (EU) br. 652/2014 stavljaju se izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2021.

Članak 24.

Prijelazne odredbe

1. Ova Uredba ne utječe na nastavak ili izmjenu djelovanja započetih na temelju uredaba (EU) br. 99/2013, (EU) br. 1287/2013, (EU) br. 254/2014, (EU) br. 258/2014, (EU) br. 652/2014 i (EU) 2017/826 koje se nastavljaju primjenjivati na ta djelovanja do njihova zaključenja.
2. Iz financijske omotnice za Program mogu se također pokriti troškovi tehničke i administrativne pomoći koji su potrebni radi osiguravanja prijelaza između Programa i mjera donesenih u okviru prethodnih programa na temelju akata iz stavka 1.

3. Ako je to potrebno, odobrena sredstva mogu se unijeti u proračun Unije nakon 2027. radi pokrivanja troškova predviđenih u članku 4. stavku 3. kako bi se omogućilo upravljanje djelovanjima koja nisu dovršena do 31. prosinca 2027.
4. U skladu s člankom 193. stavkom 2. drugim podstavkom točkom (a) Financijske uredbe, troškovi nastali prije datuma podnošenja zahtjeva za bespovratna sredstva u vezi s djelovanjima koja su već započela mogu se smatrati prihvatljivima kada je to potrebno kako bi se osigurao kontinuitet tijekom ograničenog razdoblja.

Odstupajući od članka 193. stavka 4. Financijske uredbe, troškovi nastali prije datuma podnošenja zahtjeva za bespovratna sredstva prihvatljivi su u slučaju bespovratnih sredstava za poslovanje kada je to potrebno kako bi se osigurao kontinuitet u razdoblju od 1. siječnja 2021. do dana stupanja na snagu ovog Programa.
5. Rokovi utvrđeni u članku 16. stavku 4. i Prilogu I. točki 2.1. ne primjenjuju se na programe koji obuhvaćaju godine 2021. i 2022.

Članak 25.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 1. siječnja 2021.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Europski parlament

Predsjednik

Za Vijeće

Predsjednik

PRILOG I.

PRIHVATLJIVA DJELOVANJA KOJIMA SE PROVODI SPECIFIČNI CILJ IZ ČLANKA 3. STAVKA 2. TOČKE (E) POVEZAN S PODRUČJEM BILJA, ŽIVOTINJA, HRANE I HRANE ZA ŽIVOTINJE

Sljedeća djelovanja kojima se provodi specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e) prihvatljiva su za financiranje:

1. Provedba hitnih veterinarskih i fitosanitarnih mjera.
 - 1.1. Hitne veterinarske i fitosanitarne mjere koje treba poduzeti kao rezultat službene potvrde pojave jedne od bolesti životinja ili zoonoza navedenih u Prilogu III. ili službene potvrde prisutnosti organizama štetnih za bilje ili ako postoji izravna prijetnja stanju zdravlja ljudi, životinja ili bilja u Uniji.

Mjere iz prvog stavka provode se odmah, a njihova se primjena usklađuje s odredbama relevantnog prava Unije.
 - 1.2. U pogledu hitnih fitosanitarnih slučajeva države članice poduzimaju sljedeće mjere protiv izbijanja zaraze štetnim organizmima na određenom području:
 - (a) mjere za iskorjenjivanje i sprečavanje karantenskog štetnog organizma Unije koje poduzima nadležno tijelo države članice na temelju članka 17. Uredbe (EU) 2016/2031 ili na temelju mjera Unije donesenih u skladu s člankom 28. stavkom 1. ili 3. te uredbe;

- (b) mjere za iskorjenjivanje i sprečavanje koje poduzima nadležno tijelo države članice na temelju članka 29. stavka 1. ili članka 30. stavka 4. Uredbe (EU) 2016/2031 protiv štetnog organizma koji nije uvršten na popis kao karantenski štetni organizam Unije, ali koji se može smatrati karantenskim štetnim organizmom Unije u skladu s kriterijima iz te uredbe;
- (c) dodatne zaštitne mjere poduzete protiv širenja štetnog organizma, protiv kojeg su donesene mjere Unije u skladu s člankom 28. stavkom 1. i člankom 30. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/2031, osim mjera za iskorjenjivanje i sprečavanje iz točaka (a) i (b) ove točke, ako su te mjere nužne kako bi se Unija zaštitila od daljnjeg širenja toga štetnog organizma.

1.3. Financiranje sredstvima Unije može se osigurati i za sljedeće mjere:

- 1.3.1. zaštitne mjere ili mjere za sprečavanje poduzete u slučaju izravne prijetnje stanju zdravlja u Uniji kao rezultat pojave ili razvoja, na državnom području treće zemlje, države članice ili neke prekomorske zemlje ili područja, jedne od životinjskih bolesti ili zoonoza navedenih u Prilogu III., kao i zaštitne mjere ili druge relevantne aktivnosti koje se poduzimaju kao potpora stanju zdravlja bilja u Uniji;
- 1.3.2. mjere iz ovog Priloga koje provode dvije države članice ili više njih, a koje blisko surađuju kako bi kontrolirale izbijanje bolesti životinja ili pojavu organizama štetnih za bilje;
- 1.3.3. uspostavu zaliha bioloških proizvoda namijenjenih kontroli bolesti životinja i zoonoza navedenih u Prilogu III. ako Komisija, na zahtjev države članice, smatra da je uspostava tih zaliha potrebna u toj državi članici;

- 1.3.4. uspostavu zaliha bioloških proizvoda ili nabavu doza cjepiva ako pojava ili razvoj u trećoj zemlji ili državi članici jedne od bolesti životinja ili zoonoza iz Priloga III. može predstavljati prijetnju Uniji;
- 1.3.5. u slučaju sumnje na izbijanje bolesti životinja ili pojavu organizama štetnih za bilje, pojačane kontrole i praćenje unutar Unije i na njezinim vanjskim granicama, prema potrebi;
- 1.3.6. mjere za praćenje pojave poznatih te novih, prethodno nepoznatih bolesti životinja i organizama štetnih za bilje.
- 1.4. Prihvatljivi troškovi
- 1.4.1. Hitne veterinarske mjere

Sljedeći troškovi koji nastaju za države članice provedbom hitnih veterinarskih mjera mogu biti prihvatljivi za financiranje:

- (a) naknada štete vlasnicima životinja koje su zaklane ili izdvojene za klanje u iznosu koji je u granicama tržišne vrijednosti koju bi takve životinje imale da nisu pogođene bolešću;
- (b) troškovi klanja ili izdvajanja za klanje životinja i s time povezani troškovi prijevoza;

- (c) naknada štete vlasnicima za vrijednost njihovih uništenih proizvoda životinjskog podrijetla u iznosu koji je u granicama tržišne vrijednosti tih proizvoda neposredno prije pojavljivanja ili potvrđivanja bilo kakve sumnje na bolest;
- (d) troškovi čišćenja, dezinfekcije i dezinfekcije gospodarstava i opreme utemeljeni na epidemiologiji i svojstvima patogena;
- (e) troškovi prijevoza i uništavanja zaražene hrane za životinje i zaražene opreme koju nije moguće dezinficirati;
- (f) troškovi nabave, skladištenja, distribucije cjepiva i mamaca ili troškovi upravljanja njima kao i troškovi samog cijepljenja ako ih je odredila ili odobrila Komisija;
- (g) troškovi prijevoza i zbrinjavanja trupova;
- (h) u iznimnim i propisno opravdanim slučajevima troškovi seroloških i viroloških ispitivanja za nadzor i ispitivanja prije premještanja u ograničenim područjima te svi drugi troškovi nužni za iskorjenjivanje bolesti.

1.4.2. Hitne fitosanitarne mjere

Sljedeći troškovi koji nastaju za države članice provedbom hitnih mjera u području zdravlja bilja mogu biti prihvatljivi za bespovratna sredstva:

- (a) troškovi osoblja, bez obzira na status, izravno uključenog u mjere, kao i troškovi najma opreme, potrošnog materijala i drugih potrebnih materijala, proizvoda za obradu, uzorkovanja i laboratorijskih ispitivanja;
- (b) troškovi ugovora o uslugama s trećim stranama za provedbu dijela mjera;
- (c) troškovi naknade dotičnim gospodarskim subjektima ili vlasnicima za tretiranje, uništenje i naknadno uklanjanje bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta te za čišćenje i dezinfekciju poslovnih prostorija, zemljišta, vode, tla, uzgojnih supstrata, pogona, strojeva i opreme;
- (d) troškovi naknade dotičnim vlasnicima za vrijednost uništenog bilja, biljnih proizvoda ili drugih predmeta koji podliježu mjerama iz članka 17., članka 28. stavka 1., članka 29. stavka 1. i članka 30. stavka 1. Uredbe 2016/2031, u granicama tržišne vrijednosti koju bi takvo bilje, biljni proizvodi i drugi predmeti imali da nisu bili pogođeni tim mjerama; preostala vrijednost, ako je ima, oduzima se od naknade; i
- (e) u iznimnim i propisno opravdanim slučajevima troškovi nastali provedbom potrebnih mjera osim onih iz točaka od (a) do (d).

Naknada subjektima ili vlasnicima iz točke (c) prihvatljiva je samo ako su mjere provedene pod nadzorom nadležnog tijela.

2. Provedba godišnjih i višegodišnjih nacionalnih veterinarskih i fitosanitarnih programa
- 2.1. Godišnji i višegodišnji nacionalni veterinarski i fitosanitarni programi za iskorjenjivanje, kontrolu i nadzor bolesti životinja i zoonoza navedenih u Prilogu III. i organizama štetnih za bilje moraju se provesti u skladu s odredbama relevantnog prava Unije.

Uvjeti za dodjelu financijskih sredstava za djelovanja utvrđuju se u programu rada iz članka 16.

Nacionalni programi se podnose Komisiji do 31. svibnja godine koja prethodi planiranom razdoblju provedbe.

Do 30. studenoga svake godine Komisija državama članicama priopćava:

- (a) popis nacionalnih programa koji su tehnički odobreni i predloženi za sufinanciranje;
- (b) privremeni iznos dodijeljen svakom programu;

- (c) privremenu najvišu razinu financijskog doprinosa Unije za svaki program; i
- (d) sve privremene uvjete kojima može podlijevati financijski doprinos Unije.

Komisija odobrava nacionalne programe i povezano financiranje do 31. siječnja svake godine sporazumom o dodjeli bespovratnih sredstava koji se odnosi na provedene mjere i nastale troškove.

Nakon što korisnici podnesu privremena financijska izvješća do 31. kolovoza godine provedbe, Komisija može, prema potrebi, izmijeniti sporazume o dodjeli bespovratnih sredstava u odnosu na cijelo razdoblje prihvatljivosti.

2.2. Prihvatljivi troškovi

2.2.1. Sljedeći troškovi koji nastaju za države članice provedbom nacionalnih veterinarskih programa mogu biti prihvatljivi za sufinanciranje sredstvima Unije:

- (a) troškovi uzorkovanja životinja;
- (b) troškovi ispitivanja, pod uvjetom da su ograničeni na:
 - i. troškove pribora za ispitivanje, reagensa i potrošnog materijala koje je moguće utvrditi i posebno su upotrijebljeni za provedbu tih ispitivanja;
 - ii. troškove osoblja, bez obzira na status, izravno uključenog u provedbu ispitivanja;

- (c) naknada štete vlasnicima životinja koje su zaklane ili izdvojene za klanje u iznosu koji je u granicama tržišne vrijednosti koju bi takve životinje imale da nisu pogođene bolešću;
- (d) troškovi klanja ili izdvajanja za klanje životinja;
- (e) naknada štete vlasnicima za vrijednost njihovih uništenih proizvoda životinjskog podrijetla u iznosu koji je u granicama tržišne vrijednosti tih proizvoda neposredno prije pojavljivanja ili potvrđivanja bilo kakve sumnje na bolest;
- (f) troškovi nabave, skladištenja, distribucije doza cjepiva ili cjepiva i mamaca upotrijebljenih u programima ili troškovi upravljanja njima ili troškovi cijepljenja;
- (g) troškovi čišćenja, dezinfekcije i dezinsekcije gospodarstava i opreme utemeljeni na epidemiologiji i svojstvima patogena; i
- (h) u iznimnim i propisno opravdanim slučajevima troškovi nastali provedbom potrebnih mjera osim onih iz točaka od (a) do (g).

Za potrebe točke (c) preostala vrijednost životinja, ako postoji, oduzima se od naknade.

Za potrebe točke (d) preostala vrijednost toplinski obrađenih neinkubiranih jaja oduzima se od naknade.

2.2.2. Sljedeći troškovi koji nastaju za države članice provedbom nacionalnih fitosanitarnih programa mogu biti prihvatljivi za sufinanciranje Unije:

- (a) troškovi uzorkovanja;
- (b) troškovi vizualnih pregleda;
- (c) troškovi ispitivanja, pod uvjetom da su ograničeni na:
 - i. troškove pribora za ispitivanje, reagensa i potrošnog materijala koje je moguće utvrditi i posebno su upotrijebljeni za provedbu ispitivanja;
 - ii. troškove osoblja, bez obzira na status, izravno uključenog u provedbu ispitivanja;
- (d) troškovi osoblja, bez obzira na status, izravno uključenog u mjere, kao i troškovi najma opreme, potrošnog materijala i svih drugih potrebnih materijala, proizvoda za obradu, uzorkovanja i laboratorijskih ispitivanja;
- (e) troškovi ugovora o uslugama s trećim stranama za provedbu dijela mjera;
- (f) troškovi naknade dotičnim subjektima ili vlasnicima za tretiranje, uništenje i naknadno uklanjanje bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta te za čišćenje i dezinfekciju poslovnih prostorija, zemljišta, vode, tla, uzgojnih supstrata, pogona, strojeva i opreme;

- (g) troškovi naknade dotičnim vlasnicima za vrijednost uništenog bilja, biljnih proizvoda ili drugih predmeta koji podliježu mjerama iz članka 17., članka 28. stavka 1., članka 29. stavka 1. i članka 30. stavka 1. Uredbe (EU) 2016/2031, u granicama tržišne vrijednosti koju bi takvo bilje, biljni proizvodi i drugi predmeti imali da nisu bili pogođeni tim mjerama; preostala vrijednost, ako je ima, oduzima se od naknade; i
- (h) u iznimnim i propisno opravdanim slučajevima troškovi nastali provedbom potrebnih mjera osim onih iz točaka od (a) do (g).

Naknada subjektima i vlasnicima iz točke (f) prihvatljiva je samo ako su mjere provedene pod nadzorom nadležnog tijela.

- 2.3. Ako bi pojava ili razvoj jedne od životinjskih bolesti ili zoonoza iz Priloga III. mogla predstavljati prijetnju stanju zdravlja u Uniji te u cilju zaštite Unije od unošenja jedne od tih bolesti ili zoonoza ili ako su potrebne zaštitne mjere za potporu stanju zdravlja bilja u Uniji, države članice mogu u svoje nacionalne programe uključiti mjere koje treba provoditi na državnim područjima trećih zemalja u suradnji s tijelima tih zemalja. Alternativno, financijska sredstva Unije mogu se, pod istim okolnostima i za isti cilj, izravno dodijeliti nadležnim tijelima trećih zemalja.

- 2.4. Kad je riječ o fitosanitarnim programima, financijska sredstva Unije mogu se dodijeliti državama članicama za sljedeće mjere:
- (a) istraživanja, tijekom određenih razdoblja, kojima se provjerava barem prisutnost:
 - bilo kojeg karantenskog štetnog organizma Unije i znakova ili simptoma bilo kojeg štetnog organizma na koji se primjenjuju mjere iz članka 29. Uredbe (EU) 2016/2031 ili mjere donesene na temelju članka 30. stavka 1. te uredbe, na temelju članka 22. stavka 1. te uredbe ili, ako je primjenjivo, na temelju članaka od 47. do 77. Uredbe (EU) 2017/625;
 - prioriternih štetnih organizama na temelju članka 24. stavka 1. Uredbe (EU) 2016/2031;
 - (b) istraživanja, tijekom određenih razdoblja, kojima se provjerava barem prisutnost bilo kakvih štetnih organizama, osim štetnih organizama iz točke (a), koji bi mogli predstavljati novi rizik za Uniju te čije bi unošenje ili širenje moglo imati znatan utjecaj na područje Unije;
 - (c) mjere za iskorjenjivanje i sprečavanje karantenskog štetnog organizma Unije koje poduzima nadležno tijelo države članice u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2016/2031 ili u skladu s mjerama Unije donesenima u skladu s člankom 28. stavkom 1. ili 3. te Uredbe;

- (d) mjere za iskorjenjivanje i sprečavanje koje poduzima nadležno tijelo države članice na temelju članka 29. stavka 1. Uredbe (EU) 2016/2031 protiv štetnog organizma koji nije uvršten na popis karantenskih štetnih organizama Unije, a koji se može smatrati karantenskim štetnim organizmom Unije u skladu s kriterijima iz te Uredbe;
- (e) dodatne zaštitne mjere poduzete protiv širenja štetnog organizma, protiv kojeg su donesene mjere Unije u skladu s člankom 28. stavkom 1. i člankom 30. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/2031, osim mjera za iskorjenjivanje i sprečavanje iz točaka (c) i (d) ove točke i mjera za ograničavanje širenja iz točke (f) ove točke, ako su te mjere nužne kako bi se Unija zaštitila od daljnjeg širenja toga štetnog organizma;
- (f) mjere za ograničavanje širenja štetnog organizma, protiv kojeg su donesene mjere Unije za ograničavanje širenja u skladu s člankom 28. stavkom 2. Uredbe (EU) 2016/2031 ili člankom 30. stavkom 3. te Uredbe, na zaraženom području iz kojega se taj štetni organizam ne može iskorijeniti, ako su te mjere nužne kako bi se Unija zaštitila od daljnjeg širenja toga štetnog organizma.

U programima rada iz članka 16. stavka 4. utvrđuje se popis organizama štetnih za bilje koji će biti obuhvaćeni tim mjerama.

3. Provedba fitosanitarnih programa za kontrolu štetnih organizama u najudaljenijim regijama Unije iz članka 355. stavka 1. UFEU-a koje su isključene iz teritorijalnog područja primjene Uredbe (EU) 2016/2031, u skladu s ciljevima utvrđenima u članku 24. Uredbe (EU) br. 228/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹. Ti se programi odnose na aktivnosti potrebne kako bi se u tim regijama osigurala pravilna provedba pravila koja su tamo na snazi o kontroli štetnih organizama bez obzira na to radi li se o pravilima Unije ili nacionalnim pravilima.
4. Aktivnosti za potporu poboljšanju dobrobiti životinja, uključujući mjere za osiguravanje sukladnosti s normama za dobrobit životinja i praćenja životinja tijekom prijevoza.
5. Potpora za referentne laboratorije Europske unije iz članka 92. Uredbe (EU) 2017/625 i referentni centri Europske unije iz članaka 95. i 97. Uredbe (EU) 2017/625 i iz članka 29. Uredbe (EU) 2016/1012.
6. U razdoblju od najviše tri godine nakon imenovanja referentnog laboratorija Europske unije za određeno područje, prema potrebi i u skladu s člankom 10. stavkom 1., dobivanje akreditacije za metode ispitivanja i dijagnosticiranja u nacionalnim referentnim laboratorijima za zdravlje bilja i nacionalnim referentnim laboratorijima za zdravlje životinja.
7. Provedba koordiniranih programa kontrole i organizacija prikupljanja informacija i podataka iz članka 112. Uredbe (EU) 2017/625.

¹ Uredba (EU) br. 228/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. ožujka 2013. o utvrđivanju posebnih mjera za poljoprivredu u najudaljenijim regijama Unije i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 247/2006 (SL L 78, 20.3.2013., str. 23.).

8. Aktivnosti sprečavanja rasipanja hrane i borbe protiv prijevara povezanih s hranom.
9. Aktivnosti za potporu održive proizvodnje i potrošnje hrane, uključujući kratke lance opskrbe.
10. Razvoj baze podataka i računalnih sustava za upravljanje informacijama potrebnih za djelotvornu i učinkovitu provedbu zakonodavstva koje se odnosi na specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e) te ima dokazanu dodatnu vrijednost za cijelu Uniju; kao i provedba novih tehnologija za poboljšanje sljedivosti proizvoda.
11. Osposobljavanje osoblja nadležnih tijela odgovornih za službene kontrole i drugih strana uključenih u upravljanje bolestima životinja ili organizmima štetnima za bilje ili njihovo sprečavanje, kako je navedeno u članku 130. Uredbe (EU) 2017/625.
12. Plaćanje putnih troškova, troškova smještaja i dnevnica nastalih kao rezultat Komisijina imenovanja stručnjaka iz država članica kako bi pomagali njezinim stručnjacima, kako je predviđeno u članku 116. stavku 4. i članku 120. stavku 4. Uredbe (EU) 2017/625.
13. Izvođenje tehničkog i znanstvenog rada koji je potreban kako bi se osigurala pravilna provedba zakonodavstva u području povezanom sa specifičnim ciljem iz članka 3. stavka 2. točke (e) i prilagodba tog zakonodavstva znanstvenim, tehnološkim i društvenim trendovima, uključujući studije i aktivnosti koordinacije potrebne za sprečavanje pojave novih organizama štetnih za bilje i bolesti životinja.

14. Aktivnosti koje provode države članice ili međunarodne organizacije koje nastoje postići specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e) za potporu razvoju i provedbi pravila povezanih s tim ciljem.
 15. Izvođenje projekata koje organizira jedna država članica ili više njih s ciljem poboljšanja, primjenom inovativnih tehnika i protokola, učinkovite provedbe specifičnog cilja iz članka 3. stavka 2. točke (e).
 16. Provedba inicijativa Unije i država članica za informiranje i podizanje svijesti u cilju osiguranja poboljšanja, usklađenosti i održivosti proizvodnje i potrošnje hrane, uključujući sprečavanje rasipanja hrane kojim se doprinosi kružnom gospodarstvu i aktivnostima u svrhu sprečavanja prijevara povezanih s hranom, kao i drugim inicijativama kojima se doprinosi visokoj razini zdravlja bilja i životinja, te sigurnosti hrane i hrane za životinje, kao dio provedbe pravila u području specifičnog cilja iz članka 3. stavka 2. točke (e).
 17. Provedba mjera za zaštitu zdravlja ljudi, životinja i bilja te dobrobiti životinja, u vezi sa životinjama, proizvodima životinjskog podrijetla, bilja, biljnih proizvoda i drugih relevantnih predmeta koji dolaze iz trećih zemalja na granicu Unije.
-

PRILOG II.

PRIHVATLJIVA DJELOVANJA KOJIMA SE PROVODI SPECIFIČNI CILJ IZ ČLANKA 3. STAVKA 2. TOČKE (F) O EUROPSKOJ STATISTICI

Za provedbu politika Unije potrebne su visokokvalitetne, usporedive i pouzdane statističke informacije o gospodarskoj, društvenoj i teritorijalnoj situaciji te o stanju okoliša u Uniji. Osim toga, europska statistika omogućuje europskim građanima da razumiju demokratski proces i raspravu o sadašnjosti i budućnosti Unije te u njima sudjeluju.

Zajedno s Uredbom (EZ) br. 223/2009, a posebno s obzirom na stručnu neovisnost statističkih ureda i druga statistička načela iz članka 2. te uredbe, Programom se nastoji osigurati opći okvir za razvoj, proizvodnju i diseminaciju europske statistike za razdoblje 2021. – 2027. Europska statistika treba se razvijati, proizvoditi i diseminirati u tom okviru i u skladu s načelima Kodeksa prakse europske statistike. Tim bi se okvirom trebali poštovati kriteriji kvalitete iz članka 12. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 223/2009 putem bliske i koordinirane suradnje unutar Europskog statističkog sustava (ESS).

Europskom statistikom koja je razvijena, proizvedena i diseminirana u tom okviru doprinositi će se provedbi politika Unije kako su utvrđene u UFEU-u i kako se dalje odražavaju u strateškim prioritetima Komisije.

ESS će težiti da putem Programa očuva i poboljša svoju razinu izvrsnosti u području statistike. Slično tome, težiti će se da se godišnjim programima postignu najbolji mogući rezultata, uzimajući u obzir raspoloživa sredstva na regionalnoj i nacionalnoj razini te na razini Unije.

Stalno istraživanje i inovacije smatraju se ključnim pokretačima u modernizaciji europske statistike i u poboljšanju kvalitete europske statistike. Stoga bi se ulaganja u okviru višegodišnjeg programa rada trebala usredotočiti na razvoj novih metoda i metodologija te istraživanje novih izvora podataka za proizvodnju statistika.

Provedba specifičnog cilja iz članka 3. stavka 2. točke (f) uključuje djelovanja navedena u nastavku.

Ekonomska i monetarna unija, globalizacija i trgovina

1. pružanje visokokvalitetnih statističkih podataka na kojima se temelji postupak u slučaju prekomjernog deficita i, ako je to izvedivo, Mehanizam za oporavak i otpornost i instrument za tehničku potporu te podupiranje godišnjeg ciklusa gospodarskog praćenja i smjernica Unije;
2. pružanje i, prema potrebi, jačanje glavnih europskih ekonomskih pokazatelja;
3. pružanje statistike i metodoloških smjernica o statističkoj obradi investicijskih i proračunskih instrumenata za pružanje potpore gospodarskoj konvergenciji, financijskoj stabilnosti i otvaranju radnih mjesta;
4. pružanje statistike za potrebe vlastitih sredstava i primitaka od rada i mirovina osoblja Unije;

5. bolje mjerenje trgovine robom i uslugama, izravnih stranih ulaganja, globalnih lanaca vrijednosti i utjecaja globalizacije na gospodarstva Unije.

Unutarnje tržište, inovacije i digitalna transformacija

1. pružanje visokokvalitetne i pouzdane statistike za unutarnje tržište i ključna područja inovacija i istraživanja;
2. pružanje više pravodobnijih statističkih podataka o ekonomiji suradnje i učinku digitalizacije na poduzeća i građane Unije;
3. pružanje statističkih podataka za potporu europskoj obrambenoj politici, podložno studijama izvedivosti i uzimajući u obzir osjetljivost statističkih podataka.

Socijalna dimenzija Europe

1. pružanje visokokvalitetnih, pravodobnih i pouzdanih statističkih podataka za potporu europskom stupu socijalnih prava i politici Unije u području vještina, uključujući statistiku o tržištu rada, zapošljavanju, obrazovanju i osposobljavanju, dohotku, životnim uvjetima, siromaštvu, nejednakosti, socijalnoj zaštiti, rodno uvjetovanom nasilju, neprijavljenom radu i satelitskim računima vještina;

Ako je potreban razvoj novih statistika, dostupnost podataka i izvedivost proizvodnje statistika u vezi sa satelitskim računima vještina i neprijavljenim radom potrebno je dodatno ispitati u okviru ESS-a;

2. pružanje statistike povezane s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom;

3. obogaćivanje statistike o migracijama, posebno o stanju i integraciji migranata i obrazovnim potrebama te razinama kvalifikacija tražitelja azila;
4. razvoj moderniziranih programa za popis stanovništva i stanova nakon 2021. i statistike o stanovništvu;
5. pružanje i redovito ažuriranje projekcija i raščlambe stanovništva Unije.

Održivi razvoj, prirodni resursi i okoliš

1. praćenje napretka u pogledu ciljeva održivog razvoja;
2. pružanje visokokvalitetnih statističkih podataka na kojima se temelji europski zeleni plan, uključujući daljnji razvoj statističkih podataka kojima se podupiru energetska strategija, kružno gospodarstvo, statistika povezana s klimom i strategija za plastiku;

Ako je potreban razvoj novih statistika i pokazatelja za teme navedene u prethodnoj alineji, dostupnost podataka i izvedivost proizvodnje statistika i pokazatelja dodatno se ispituju u okviru ESS-a;

3. pružanje ključnih statističkih podataka i pokazatelja o okolišu, uključujući one koji se odnose na otpad, vodu, bioraznolikost, šume, uporabu zemljišta i pokrov zemljišta te ekonomskih računa okoliša;
4. pružanje statistike o prijevozu tereta i putnika radi potpore politikama Unije;

5. razvoj dodatnih pokazatelja za praćenje intermodalnosti i promjene načina prijevoza prema okolišno prihvatljivijima;
6. pružanje pravodobnih i relevantnih podataka za potrebe zajedničke poljoprivredne politike, zajedničke ribarstvene politike i politika povezanih s okolišem, sigurnošću opskrbe hranom i dobrobiti životinja.

Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija

1. pružanje pravodobnih i sveobuhvatnih statističkih pokazatelja o regijama, uključujući najudaljenije regije Unije, gradove i ruralna područja za praćenje i evaluaciju djelotvornosti teritorijalnih razvojnih politika te za evaluaciju teritorijalnih učinaka sektorskih politika;
2. sve veće korištenje geoprostornim podacima i sustavna integracija i uključivanje upravljanja geoprostornim informacijama u proizvodnju statistike;
3. ispitivanje, u okviru ESS-a, izvedivosti pružanja, a potom i potpora razvoju:
 - (a) pokazatelja za borbu protiv pranja novca;
 - (b) pokazatelja za borbu protiv financiranja terorizma;
 - (c) policijske i sigurnosne statistike.

Bolje informiranje o europskoj statistici i njezinim vrijednostima promicanjem
te statistike kao pouzdanog izvora za suzbijanje dezinformacija

1. sustavno promicanje europske statistike kao pouzdanog izvora dokaza i pomaganje osobama koje provjeravaju činjenice, istraživačima i javnim tijelima u njihovoj upotrebi europske statistike u suzbijanju dezinformacija;
2. jačanje postojećeg dijaloga s proizvođačima i s korisnicima europske statistike kako bi se poboljšala i promicala upotreba europske statistike uspostavljanjem i provedbom djelovanja za povećanje statističke pismenosti u korist građana Unije, uključujući poduzetnike;
3. olakšavanje pristupa i razumijevanja statističkih podataka za korisnike, među ostalim osiguravanjem privlačnih i interaktivnih vizualizacija, prilagođenijih usluga kao što su podaci na zahtjev i samoposlužne analize;
4. daljnji razvoj i praćenje okvira za osiguranje kvalitete europske statistike, među ostalim putem istorazinskih ocjena usklađenosti država članica s Kodeksom prakse europske statistike;
5. osiguravanje pristupa mikropodacima za potrebe istraživanja u skladu s člankom 23. Uredbe (EZ) br. 223/2009 uz očuvanje najviših standarda u zaštiti podataka i povjerljivosti statističkih podataka.

Ostvarivanje koristi od podatkovne revolucije i prelazak na pouzdanu pametnu statistiku

1. ubrzavanje iskorištavanja novih izvora digitalnih podataka u okružju s više izvora radi proizvodnje nove pametne statistike u gotovo stvarnom vremenu s pouzdanim algoritmima koji su primjereni svrsi;
2. razvoj novih pristupa za upotrebu podataka u privatnom posjedu primjenom metoda izračuna uz zaštitu privatnosti i sigurnih višestраниh metoda izračuna;
3. promicanje vrhunskih istraživanja i inovacija u službenoj statistici, među ostalim upotrebom mreža za suradnju i pružanjem europskih programa statističkog osposobljavanja.

Proširena partnerstva i statistička suradnja

1. jačanje partnerstva ESS-a i suradnje s Europskim sustavom središnjih banaka;
2. poticanje partnerstava s nositeljima javnih i privatnih podataka i tehnološkim sektorom radi olakšavanja pristupa podacima u statističke svrhe, integracije podataka iz više izvora i upotrebe najnovijih tehnologija;
3. jačanje suradnje s istraživačkom i akademskom zajednicom, posebno u pogledu upotrebe novih izvora podataka, analize podataka i promicanja statističke pismenosti;
4. nastavak suradnje s međunarodnim organizacijama i trećim zemljama u korist globalne službene statistike.

PRILOG III.

POPIS BOLESTI ŽIVOTINJA I ZOONOZA

1. bolesti životinja iz članka 5. stavka 1., članka 9. stavka 1. točaka (a), (b) i (c) i članka 28. Uredbe (EU) 2016/429;
 2. zoonoze i uzročnike zoonoza iz Uredbe (EZ) br. 2160/2003 i Direktive 2003/99/EZ;
 3. transmisivne spongiformne encefalopatije iz Uredbe (EZ) br. 999/2001.
-

PRILOG IV.

POKAZATELJI

Cilj	Pokazatelj
Ciljevi utvrđeni u članku 3. stavku 2. točki (a)	1. Broj novih pritužbi u području slobodnog kretanja robe i usluga te zakonodavstva Unije o javnoj nabavi 2. Indeks restriktivnosti za trgovinu uslugama 3. Broj posjeta portalu Vaša Europa
Cilj utvrđen u članku 3. stavku 2. točki (a) podtočki ii.	1. Broj slučajeva nesukladnosti u području robe, uključujući internetsku prodaju 2. Broj zajedničkih kampanja za nadzor tržišta
Cilj utvrđen u članku 3. stavku 2. točki (b)	1. Broj MSP-ova i klastera i organizacija poslovnih mreža kao i organizacija za potporu poslovanju koje primaju potporu iz Programa, posebno za internacionalizaciju, digitalizaciju i održivost 2. Broj društava koja primaju potporu sa zaključenim poslovnim partnerstvima 3. Broj poduzetnika koji imaju koristi od programa mentorstva i mobilnosti, uključujući mlade i nove poduzetnike te poduzetnice, kao i druge posebne ciljne skupine.

Cilj	Pokazatelj
Cilj utvrđen u članku 3. stavku 2. točki (c) podtočki i.	1. Udio provedbe europskih normi kao nacionalnih normi u državama članicama u ukupnoj količini aktivnih europskih normi
Cilj utvrđen u članku 3. stavku 2. točki (c) podtočki ii.	1. Postotak međunarodnih standarda financijskog izvještavanja i revizije koje je odobrila Unija
Cilj utvrđen u članku 3. stavku 2. točki (d) podtočki i.	1. Indeks stanja potrošača
Cilj utvrđen u članku 3. stavku 2. točki (d) podtočki ii.	1. Broj dokumenata o stajalištu i odgovora na javna savjetovanja u području financijskih usluga primljenih od korisnika
Cilj utvrđen u članku 3. stavku 2. točki (e)	1. Broj uspješno provedenih nacionalnih veterinarskih i fitosanitarnih programa, uključujući broj uspješno provedenih hitnih mjera za organizme štetne za bilje i bolesti životinja
Cilj utvrđen u članku 3. stavku 2. točki (f)	1. Učinak statistike objavljene na internetu: broj spominjanja na mreži i pozitivnih/negativnih mišljenja